

2012. gada rudens

www.lu.lv

**Pusotrs gadsimts ar
zināšanām: Rīgas
Politehnikumam 150**

**Reiz stipendiāti,
tagad absolventi**

**Ar ko lepojas
Latvijas Universitātes
13 fakultātes?**

**Starpdisciplināritāte
kā līdzeklis**

**Teātra zinātnieces
laika liecība**

**«Nepilngadīgā Anna»
un zinātniskā
fantastika**

Izcilības spēks* jeb no stipendiāta par mecenātu!

Latvijas Universitātes 93 pastāvīšanas gados to absolvējuši jau vairāk nekā 300 tūkstoši cilvēku, tas nozīmē, ka ikvienā ģimenē, draugu lokā vai darbavietā noteikti atradīsim vismaz kādu mūsu absolventu. Mūsējos sastapsiet Latvijā, ASV, Kanādā, Austrālijā un citviet plašajā pasaulē. Tieši piederība Latvijas Universitātes saimei ir bijis mūs vienojošais spēks visos laikos, jo, reiz izvēloties savu *Alma Mater*, tu paliec tai uz ticīgs visu mūžu.

Tāpat kā ikviens skolnieks reiz kļūst par kāda skolotāju, arī dzīvē ir laiks ņemt un laiks dot – no studenta un stipendiāta kļūst par mecenātu! Arī es, vēl būdams vidusskolas skolēns, sāku strādāt Latvijas Universitātes Fizikas un matemātikas fakultātes laboratorijā, un kopš tā

brīža tā ir bijusi mana pirmā un vienīgā darbavietā. No studenta vispirms kļuva par mācītspēku, tad fakultātes dekānu un rektoru. Kopš manas pirmās darbavietas LU ir daudz ūdeņu aiztecējis, bet joprojām, katru reizi ienākot LU Lielajā aulā, mani pārņem patīkams satraukums un lepnums par savu Universitāti.

Tāpēc LU 93. jubilejas gadā, kad atzīmēsim arī Latvijas nacionālās augstākās izglītības 150 gadus, aicinu ikvienu atcerēties par savu piederību LU *Alumni* un ziedot, lai jau esošajām 300 LU Fonda stipendijām pievienotu vēl vismaz 50 jaunas.

*Ja ikviens tik zemē sētu
Vienu graudu veselū,
Kas gan izskaitīt tad spētu
Zelta kviešu krājumu!*
/Juris Alunāns/

Matemātika ir pavisam vienkārša.
Ja katrs Latvijas Universitātes absolvents un absolventu pēctecis ik gadu savai *Alma Mater*

ziedotu tikai vienu latu, tad katru gadu LU Fonds varētu nodrošināt stipendijas vismaz 500 jauniešiem. Tas būtu ne tikai tiešs atbalsts ievērojamam skaitam talantīgu jauniešu, bet arī ilgtermiņa investīcijas Latvijas ekonomikā, kas nesīs peļņu un nodrošinās tautas attīstību nākotnē.

Iedomājieties, ko mēs varētu paveikt, ja būtu vēl dāsnāki! Mēs savai Universitātei varētu sarūpēt ne tikai jaunas ērģeles, modernas laboratorijas un mācību telpas, bet arī Latvijas Universitātes dižmecenāta Kristapa Morberga vasarnīca, kas ir valsts nozīmes kultūras piemineklis, atgūtu agrīno spozmi...

Lai arī mecenātisma pamatā ir dziļi cilvēciskas vērtības un nesavtīgs atbalsts un lai arī patiesi labdari bieži vairās publiskas atzinības, Latvijas Universitāte ik gadu īpašā pasākumā godina savus lielākos labdarus. To vārdi iegravēti un lasāmi uz Mecenātu

goda sienas LU centrālajā ēkā. Arī tu vari pievienot savu vārdu šim sarakstam!

Ir patīkami apzināties, ka pirms gandrīz gadsimta aizsāktās LU mecenātisma tradīcijas dzīvo un iet plašumā, jo gadu no gada pieaug to absolventu skaits, kas Universitāti atceras ne tikai ar labu vārdu, bet arī darbiem. Es redzu, ka pašreizējo stipendiātu vidū ir nākamie LU mecenāti, kas, sekojot savu labdaru piemēram, nākotnē nodrošinās mecenātisma idejas pēctecību. Labdarība ir kā dāvana, ko varam pasniegt paši sev un savai *Alma Mater*. Kāpēc lai to nedarītu tagad!?

*Izcilības spēks – tāds ir Dr. Jāņa Priedkalna, LU pēdējo gadu dāsnākā mecenāta un slavenā *Ferrari kunga*, nupat izdotās grāmatas nosaukums.

Mārcis Auziņš,
Latvijas Universitātes rektors

Latvijas Universitātes izdevums
Iznāk kopš 25.09.1922.

ISSN 1691-8185

Raiņa bulvāris 19–127, Rīga, LV-1586
Tālrunis: 67034329

E-pasts: info@lu.lv

<http://www.lu.lv/almamater>

Izdevumu sagatavojis:
LU Preses centrs
LU Akadēmiskais apgāds

Reģistrācijas apliecība nr. 535

© Latvijas Universitāte, 2012

Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā
atsauce uz izdevumu obligāta

Atbildīgās par izdevumu:
Kitija Balcare, Ilona Vilcāne

Korespondenti:
Aija Fedorova, Jeļena Poļakova, Gita Siliņa,
Jeļena Smelova, Dita Tretjakova

Tulkojums angļu valodā:
Humanitāro zinātņu fakultātes profesionālā
maģistra studiju programmas «Rakstiskā
tulkošana» students Jurijs Saveljēvs

Maketētāja: Ieva Tiltiņa

Fotogrāfs: Toms Grīnbergs

Korektore: Gita Bērziņa

Uz pirmā vāka: Rīgas Politehnikuma pasniedzējs
Dž. Klarks kopā ar studentiem. 20. gs. sākums.
Foto no Latvijas Ķīmijas vēstures muzeja krājuma.

Jeļena Poļakova

Atceries savu *Alma Mater*

3

Gita Siliņa

Teātri, zinātni un dzīvi (at)šifrējot

6

Jeļena Smelova

**Starpdisciplināritāte nevis kā pašmērķis,
bet līdzeklis**

10

Aija Fedorova

150 gadi ar zināšanām

13

Latvijas Universitātes fakultātes lepojas!

15

Jeļena Poļakova

Reiz stipendiāti, tagad absolventi

20

Džineta Dimante

**Daudzveidīga pieredze –
Fulbraita stipendijas galvenais ieguvums**

25

Jeļena Smelova

**«Nepilngadīgā Anna»:
spēlējot zinātnisko fantastiku**

27

**Aktuāli notikumi Latvijas Universitātē no
2012. gada maija līdz augustam**

30

Atceries savu Alma Mater

Jeļena POĻAKOVA,
LU Fonda komunikācijas speciāliste

Ik gadu Latvijas Universitāti absolvē tūkstošiem studentu, kas, skatot himnai «Gaudeamus», saņem augstākās izglītības diplomu un, noejot pa centrālajām Universitātes kāpnēm, dodas papildīt savus lielos sarņus. Ik gadu tūkstošiem studentu pievienojas Latvijas Universitātes saimei no jauna, lai atkal noietu pa centrālajām kāpnēm ar diplomu rokās. Universitātei katrs gads nes iepazīšanos un atvadas. Atvadas ir daudz patīkamākas, ja tās nav uz ilgu laiku, ja, absolvējot Universitāti, absolvents atceras savu *Alma Mater* un pēc iespējas atbalsta to gan vārdos, gan darbos.

Latvijas Universitātei šogad ir 93. dzimšanas diena, pa šiem gadiem Universitāti ir absolvējuši tūkstošiem studentu, daudzi no tiem ar savu *Alma Mater* nav zaudējuši saikni un uztur to ne tikai paši, bet ir nodevuši arī saviem bērniem un mazbērniem. Latvijas Universitāte ir pateicīga katram absolventam, kas, atceroties Universitāti, sniedz atbalstu ar dažādām idejām, palīdz jauniem studentiem, piešķirot stipendijas un iesaistoties dažādos projektos.

Pasaules prakse rāda, ka absolventa saikne ar universitāti netiek pārrauta, saņemot diplomu. Cilvēki, kas saistījušies ar kādu universitāti, paliek tai uzticīgi un ar lepnumu nes savas universitātes vārdu visu turpmāko dzīvi. Daudzi Latvijas Universitātes absolventi ir parādījuši lojalitāti, cieņu un piederību savai Universitātei, atbalstot to pēc studiju pabeigšanas.

Atbalsts savējiem

1939. gadā **Kārlis Kaufmanis** absolvēja Latvijas Universitāti, iegūstot bakalaura grādu Latvijas Universitātes Matemātikas un dabaszinātņu fakultātē astronomijas nodaļā, savukārt 1943. gadā viņš Latvijas Universitātē ieguva maģistra grādu. 2003. gadā latviešu izcelsmes Minesotas Universitātes (ASV)

emeritētais astronomijas profesors Kārlis Kaufmanis aizgāja mūžībā. Latvijas Universitātei viņš testamentā ir novēlējis 100 000 USD. Novēlējums paredzēts astronomijas attīstības veicināšanai Latvijā un izmantojams kā neaizskaramais kapitāls, no kura nestajiem augļiem tiek izmaksātas stipendijas talantīgiem astronomijas studentiem. Viņa novēlējumā teikts: «Savas mīļās darba druvas – astronomijas zinātnes – turpmākai kopšanai un uzplaukšanai Latvijā.»

Kārlis Kaufmanis strādājis par skolotāju Rīgas ģimnāzijās un licejos, vēlāk devies bēgļu gaitās, sākumā uz Vāciju, pēc tam uz ASV, kur atlikušo darba mūžu nostrādājis par pasniedzēju vairākās universitātēs. Minesotas Universitātē K. Kaufmanis lasīja lekcijas 17 gadus, tās noklausījušies 300 000 studentu. Atpazīstamību un slavu ASV un visas pasaules akadēmiskajās un zinātnieku aprindās Kārlis Kaufmanis iemantoja ar astronomijas lekciju par Betlēmes zvaigzni, kurā viņš no astronomijas viedokļa izskaidro Bībelē aprakstītos notikumus laikā ap Kristus dzimšanu.

Kārlis Kaufmanis
Foto no privātā arhīva

Jau astoņi studenti ir saņēmuši Kārļa Kaufmaņa vārdā nosaukto stipendiju, lai papildītu mecenāta gribu un attīstītu astronomiju Latvijā.

Savu *Alma Mater* īpaši devīgi atbalstījuši profesori **Jānis Arnolds Eglītis** un **Irma Liepiņa-Eglītis**, kas pazīstami pēc nopelniem histoloģijas kā mācību priekšmeta izveidē Medicīnas fakultātes studentiem un mācību procesa nodrošināšanā. 2001. gadā Jānis un Irma Eglīši Latvijas Universitātes Medicīnas fakultātei novēlēja 410 000 USD. Ne mazāk svarīgs devums

Irma Liepiņa-Eglītis un Jānis Arnolds Eglītis

Foto no privātā arhīva

LU Medicīnas fakultātes Anatomijas un histoloģijas katedrai bija profesores Irmas Liepiņas-Eglītis atstātais mantojums, kas paredzēts mācību procesa pilnveidošanai, modernizēšanai un optimizēšanai. Pateicoties tieši šim materiālajam atbalstam, mācību procesa modernizācija notika ievērojami agrāk.

Gan Kārlis Kaufmanis, gan Jānis un Irma Eglīši, atbalstot Latvijas Universitāti, parādīja, ka saites, kas vieno absolventus un mācībaspēkus ar Latvijas Universitāti, ir spēcīgākas par attālumu, ka īsts patriotisms pret valsti izpaužas, atbalstot jaunatni, palīdzot pilnveidot izglītības procesu un attīstot jauno talantu idejas.

Aktīva līdzdalība

Indulis Krauze ar Latvijas Universitāti ir saistīts visu mūžu – jau sākot no vidusskolas gadiem, kad viņš piedalījās jauno matemātiķu skolā, tad studējot jurisprudenci, strādājot kadru daļā, ilgus gadus dziedot korī «Juventus» un veicot arī sabiedrisko darbu kora labā. Tagad viņš ir kora «Juventus» Goda biedrs un turpina dziedāt LU absolventu korī «Jubilatē», kā arī aktīvi darbojas Latvijas Universitātes Fondā – atbalsta dažādus projektus un stipendijas jauniem studentiem.

Indulis Krauze

Foto no privātā arhīva

«Nu jau pāris gadus darbojos sociālo stipendiju «Ceļamāze» un «M.M.V. Petkevičas piemiņas stipendija» piešķiršanas komisijā. Iznāk tikties ar daudziem jauniešiem – vidusskolu beidzējiem, kuri uzrādījuši labas un izcilas sekmes dažādās jomās, bet kuriem, iespējams, nav pietiekamu līdzekļu, lai turpinātu pilnveidoties, studējot Universitātē. Dabiski, rodas vēlme palīdzēt šiem jauniešiem, kaut vai ar nelielu devumu,» stāsta Indulis Krauze.

Vaicāts par to, ko viņam nozīmē Latvijas Universitāte, Indulis Krauze atbild Edvarta Virzas vārdiem: «Līdzīgi saulei Tu atnes mums dienu, gudrību vēriņiem gariem Tu sniedz...», pastāstot arī par saglabāto saikni ar savu Universitāti: «Visi absolventi jau nekad nesaglabās saikni ar *Alma Mater*. Daudzi pēc studijām pazudis tālēs zilajās. Uzskatu, ka man šajā ziņā ir veicies, jo man vienmēr šķitis svarīgi saglabāt saikni ar akadēmisko citadeli. Ja ne citādi – līdzdarbošanās Universitātes pasākumos, filantropija tomēr ir arī prestiža jautājums.»

Runājot par atbalstu Latvijas Universitātei, Indulis Krauze uzskata, ka «ir nepieciešams atbalstīt Universitātē notiekošos procesus un dažnedažādās aktivitātes. Universitāte ir pilārs. Universitāte pati par sevi ir gana stipra un pārliecinoša, lai

attīstītos un vilktu līdzī studentus, pasniedzējus, darbiniekus, absolventus. Cita lieta ar Fonda aktivitātēm un projektiem. Droši vien man ir vēlēšanās tos atbalstīt tāpēc, ka saskatu šajā mecenātismā vairāk maksšķeres, nevis zivs padošanu. Mans atbalsts Universitātē notiekošajiem procesiem sākas ar atbalstu korim «Juventus» – tāpat Universitātes mākslinieciskajai pašdarbībai un kora dziesmai. Korī «Juventus» nodziedāju 30 gadus. Pēdējā laikā esmu ziedojis arī jauno censoņu stipendijām.»

Ar finansiālu un morālu atbalstu Latvijas Universitātē ik dienu tiek īstenoti visdažādākie projekti, pilnveidota studiju vide un veidota izglītota un mērķtiecīga jaunā paaudze, kas noteikti nebūtu iespējams bez absolventu devuma – pieredzes, entuziasma, vēlmes iesaistīties un piedalīties šajā radošajā procesā. Absolvents ir Universitātes darba auglis, un absolvents, kas veiksmīgi turpina karjeru un dzīvi, turklāt daloties pieredzē arī ar jaunajiem studentiem, – tas ir Universitātes lielākais gandarījums.

Piederības sajūta

«Tā ir viena no Latvijas pamatsastāvdaļām. Tā ir Gaismas pils, kurā latvieši var smelties gudrību. Tā ir arī vieta, kur vēl pirms kara juku laikiem mācījās trīs no maniem vecvecākiem – Jānis Blumbergs, Velta Grantskalna-Skomba un Haralds Skomba,» jautāts par Latvijas Universitātes nozīmi, atzīst **Roberts Blumbergs**, Latvijas Goda konsuls Ilinoisas štatā ASV.

Roberts Blumbergs, būdams Latvijas Universitātes absolventu mazdēls, dzīvojot Amerikas Savienotajās Valstīs, aktīvi atbalsta Latvijas Universitāti: šobrīd atbalsts sniegts Juridiskajai fakultātei – tiesneses Ilanas Daimondas Rovneres (*Ilana Diamond Rovner*) vieslekcijai par tiesībsargājošo iestāžu darbu ASV un tiesu sistēmu kopumā, Datorikas fakultātei – LU programmēšanas komandas sagatavošanai Pasaules studentu komandu programmēšanas sacensību finālā, kur komanda guva augstus panākumus, kā arī šogad izveidotajai Sociālo zinātņu fakultātes studiju programmai «Diplomātija».

Roberts Blumbergs aktīvi darbojas ASV izveidotajā organizācijā *Friends of the University of Latvia*, kuras mērķis ir atbalstīt Latvijas Universitāti un tās studentus. Par *Friends* organizāciju viņš saka: «Jānis Medveckis, Latvijas Republikas Goda konsuls Pensilvānijas štatā, ir šīs organizācijas iniciators, un Rūdolfs Brēmanis, mans draugs un diplomāts ASV vēstniecībā, iedrošināja mani kā Latvijas Goda konsulu iesaistīties LU atbalsta organizācijā *Friends of the University of Latvia*. Man šķiet, ka *Friends* organizācija būs ļoti interesanta ASV pilsoņiem, kuri vēlas ziedot LU, jo *Friends* ir saņēmusi ASV valsts bezpeļņas organizācijas statusu, un ziedotāji varēs atvilkt ziedojuma summu no ienākumiem un tā maksāt mazākus ienākuma nodokļus.»

Jautāts par to, kāpēc viņš ir iesaistījies LU atbalsta organizācijā ASV un kāpēc atbalsta Latvijas Universitāti un aktīvi atsaucas dažādu ideju realizēšanai, Roberts Blumbergs atbild: «Es jūtos ļoti tuvs Latvijas Universitātei, jo esmu dzirdējis tik daudz stāstu no manas vecmamma par laikiem Latvijas Universitātē, kad viņa apguva medicīnas profesiju. Esmu arī aktīvs korporācijas *Lettgallia* biedrs, un tās biedri ir ļoti aktīvi Universitātes dzīvē. Mans vectēvs Jānis Blumbergs arī bija *lettgals* un absolvēja LU Ķīmijas fakultāti.

Ir vairāki iemesli, kāpēc absolventiem būtu jāatbalsta sava *Alma Mater* – ir jāatbalsta sava skola, jo tā nodrošinājusi jūsu

Roberts Blumbergs

Foto no privātā arhīva

nākotni, sniedzot izglītību. Ja esat menedžeris vai biznesmenis, skola var palīdzēt jums atrast nākamās darbiniekus. Arī absolventu organizācijas ir lielisks veids, kā veidot kontaktus. Atbalstīt valsts labāko universitāti nozīmē arī izrādīt cieņu pret savu valsti un novērtēt izglītības un intelekta vērtību, kas ir demokrātijas pamatakmēņi. Amerikā tā ir sena tradīcija – palīdzēt savai *Alma Mater*. Es atbalstu savu augstskolu, Juridisko fakultāti Pitsburgas Universitātē, un, piemēram, mans tēvs Gunārs Blumbergs ilgus gadus ir ziedojis līdzekļus savai *Alma Mater* – Hārvarda Universitātei,» stāsta Roberts Blumbergs.

Dzintra Uibo
Foto no privātā arhīva

Dzintra Uibo ir firmas «Amajja» valdes priekšsēdētāja. Viņa ilgstoši atbalsta projektus, kas saistīti ar Latvijas Universitātes Humanitāro zinātņu fakultātes un Medicīnas fakultātes attīstību un sociālo stipendiju «Ceļmaize». Jautāta par to, kāpēc viņa atbalsta Latvijas Universitāti, Dzintra Uibo atbild: «Latvijas Universitātei ir vislielākais potenciāls kļūt par starptautiski augsti vērtētu izglītības iestādi. Jo lielāku atbalstu tā saņems, jo ātrāk un pārliecinošāk tas varētu īstenoties. Latvijas

Universitāte man ir devusi pārliecību par savām spējām, jo, stājoties izvēlētajā fakultātē, bija jāiztur liels konkurss. Lepojos, ka mani pasniedzēji bija izcilas personības. Tagad par tādiem ir izveidojušies mani kursa biedri.

Lai arī ir pagājuši vairāk nekā 30 gadi pēc Universitātes beigšanas, nav zaudēta saikne ar grupas biedriem. Vēl aizvien pozitīvi vērtējam Universitātē kopā pavadīto laiku, priecājamies par tās pašreizējām aktivitātēm, kas virzītas uz attīstību,» par piederības sajūtu Latvijas Universitātei stāsta Dzintra Uibo. Viņa uzskata, ka Universitātes posms katram ir ļoti nozīmīgs: «Ja dzīvē ir gūti panākumi, tad ir tikai normāli par to pateikties arī savai augstskolai, turklāt, piedaloties Universitātes rīkotajos pasākumos, ir lieliska iespēja satikt līdzīgi domājošus un interesantus cilvēkus.»

Piederības sajūta, vēlme līdzdarboties un atbalstīt savējos – tā ir labākā absolventu dāvana savai *Alma Mater*. Tieši šīs sajūtas ir tās, kas palīdz veidot Latvijas Universitāti, stiprināt tās saimi un sniegt kvalitatīvu un aizraujošu izglītību jauniejiem studentiem.

Nesavtīgs atbalsts izcilai izaugsmei!
www.fonds.lv

Remember your Alma Mater

Each year thousands of students graduate the University of Latvia, receive a higher education diploma and continue their journey for their big dreams. Many of them rejoin the community of the University of Latvia in order to once again walk down the Central Stairs with a diploma in their hands. Each year brings the University new meetings and partings. A parting is more pleasant if it's not long. It's always great, when an alumnus doesn't forget their *Alma Mater* and supports it in word and deed. This year the University of Latvia celebrates its 93rd birthday. During all these years thousands of students had graduated from it. Many of them stayed in touch with their *Alma Mater* and passed their University links over to their children and grandchildren. University of Latvia is grateful to every alumnus, who remembers it and supports it with ideas and helps new students by providing scholarships and engaging in various projects. This article tells about graduates of the University of Latvia and the people who, being the alumni grandchildren, identify themselves with the University of Latvia and support it in different ways.

**Latvijas Universitātes
93. gadadienai un
Latvijas augstākās izglītības
150. gadadienai veltītie
lasījumi**

**«Latvijas augstākā
izglītība Latvijas
nākotnei»**

**28. septembrī plkst 12.00
Raiņa bulvārī 19**

**Latvijas Universitātes
93. gadadienai veltītā
LU Senāta svinīgā
sēde**

**29. septembrī plkst. 12.00
Raiņa bulvārī 19,
Lielajā aulā**

Silvija Radzobe. Foto no privātā arhīva

Teātri, zinātni un dzīvi (at)šifrējot:

saruna ar Latvijas Universitātes Humanitāro zinātņu fakultātes
Latvistikas un baltistikas nodaļas Teātra un kino vēstures un teorijas
katedras vadītāju profesori *Dr. hab. artis* Silviju Radzobi

Gita SILIŅA

Nesen ir iznākusi Silvijas Radzobes monogrāfija «Uz skatuves un aiz kulisēm» (2011, «Zinātne»). Grāmata, kas ir ļoti pieprasīta – cilvēki grāmatniecās to labprāt pārķ savam grāmatu plauktam, pasniedz kā īpašu dāvanu, lauku bibliotēkās pierakstās rindā, lai uz brīdi iegūtu to savā īpašumā un lasītu. Grāmatas centrā ir teātra kritika un autores atmiņas un iespaidi daudzu gadu garumā. S. Radzobes – teātra zinātnieces – pozīcija, raugoties uz šiem procesiem, piešķir tekstam sevišķu vērtību un nozīmi. Tekstam, kas vietumis ass kā žilēte, vienlaikus ir kāda būtiska īpašība – tas ir ārkārtīgi interesanta sava laika liecība.

Monogrāfija tika nominēta arī laikraksta «Diena» Gada balvai kultūrā 2012. gada pirmajā pusgadā (janvāris–jūnijs).

– Ir skaidrs, kas šādā darbā mudina ielūkoties teātra un literatūras nozares ļaudis, citu mākslu pārstāvjus, zinātniekus, bet, ar ko, jūsuprāt, šī grāmata ir interesanta vienkāršajam cilvēkam, kas nav saistīts ar teātra jomu?

– Es droši vien nedalītu: vienkāršie cilvēki un/vai citi cilvēki. Dažkārt tie, kuri tiek saukti par vienkāršajiem cilvēkiem, ir cilvēcīgāki par nevienkāršajiem. Par to es pārļiecinās aizvien vairāk vietā, kur vadu savas vasaras, – Kuivižos. Tur man ir arī dārziņš un kontakti ar vietējiem cilvēkiem, kas nepieder pie zinātnes pasaules. Viena lieta ir problēmas, kas saistītas ar manu kā teātra kritiķa tapšanu un procesiem teātra vidē, bet man šķiet, ka šajā grāmatā ir vēl kas cits – varbūt pat nozīmīgāks, kāpēc cilvēki to lasa. Tas ir jautājums, kā mana paaudze – cilvēki, kas dzimuši pagājušā gadsimta vidū – padomju laikā, dzīvoja un caur kādām grūtībām bija spiesti iet,

un kādos apstākļos dzīvot, lai kļūtu par personībām. Lai spētu sevi saglabāt kā cilvēku un nekļūtu par nedomājošām skrūvētēm padomju sistēmā, jo šis režīms to pieprasīja. Cilvēkus varētu piesaistīt arī tas, ka grāmatā ir atklātība, maksimāli maz vēlēšanās spēlēt kaut kādu tēlu – varoni. Man krīt uz nerviem tās atmiņas par padomju laiku, kurās cilvēki sevi iztēlo varonīgākus un gudrākus, nekā reāli tas bija. Es tanī laikā dzīvoju un zinu, kā vidējais inteligents varēja justies un rīkoties. Pat gribēju likt grāmatai izaicinošu nosaukumu «Es nebiju disidentē». No vienas puses, padomju laiks bija tāds, kas asāk nekā tagadējais parādīja, kāds kurš ir, jo tajos apstākļos cilvēki dzīvoja un rīkojās ļoti dažādi. Pēdējos gados ir tapušas vairākas grāmatas un izrādes par Otro pasaules karu, kas atklāj daudz jauna. Bet tanī pašā laikā nevaru nosaukt kādu lielāku darbu par 20. gadsimta 70., 80. gadiem. Varbūt arī tas kaut kādā mērā var piesaistīt.

– Jūsu vadībā tapis arī apjomīgs darbs, kas veltīts teātra režijas izpētei Latvijā un Eiropā, kā arī Amerikas Savienotajās Valstīs 20. gadsimtā. Pēdējā – ceturtā krājuma ievadā teikts, ka tas ir noslēdzošais sējums autoru kolektīva desmit gadu darbam. Kāda ir nākamā iecere?

– Pētījums sakārtots četros sējumos, un tos vieno vārds *režija* – «20. gadsimta teātra režija pasaulē un Latvijā» (2002, aptver Latvijas, Eiropas, Krievijas, ASV režiju no režijas teātra dzimšanas 19. gs. beigās līdz 1945. gadam), «Teātra režija Baltijā» (2006, aptver Igaunijas, Lietuvas, Latvijas režiju no 1945. līdz 2005. gadam), «Teātra režija pasaulē. 1. daļa» (2009, aptver Krievijas, Lielbritānijas, Polijas režiju no 1945. līdz 2007. gadam), «Teātra režija pasaulē. 2. daļa» (pētījums par 20. gadsimta otrās puses un 21. gadsimta pirmā gadu desmita teātra režiju aptver galvenās tendences Vācijā, Francijā, Itālijā, Amerikas Savienotajās Valstīs). Pētījumu pamatā veikuši latviešu teātra zinātnieki un kritiķi, aptverot visas paaudzes – kopskaitā astoņpadsmit cilvēki, kā arī septiņi pētnieki no citām valstīm. Šie četri sējumi ne tikai apliecina latviešu teātra zinātnes radošo kapacitāti, bet ir neatsverams ieguldījums pedagoģiskajā darbā – Latvijas topošie teātra mākslinieki un teorētiķi šajā izdevumā gūst zināšanas par attiecīgo valstu teātri dzimtajā valodā.

Pāris mēnešus pirms tam, kad klajā nāca monogrāfija «Uz skatuves un aiz kulisēm», kas bija prasījusi intensīvu divu gadu darbu, tostarp brīvdienās un vasaras atvaļinājumā, sāku strādāt ar jaunu projektu. Darbs ar grāmatu prasīja ļoti daudz laika, emociju un enerģijas. Regulārs un intensīvs teātra kritiķa darbs daudzu gadu garumā it kā fīri nevilus padara tevi par labu psihologu – allaž ir uzdevums atšifrēt, ko domā un kāpēc tieši tā rīkojas izrāžu varoņi. Tas palīdz (dažkārt) arī labāk saprast un prognozēt sevi. Nojautu: nebūs labi, ja es savu dzīvesstāsta publikāciju uzveršu kā savas dzīves augstāko punktu. Baidījos no depresijas, ko varētu radīt sajūta – viss izdarīts. Tālab laikus sāku domāt par jaunu darbu, jaunu izpētes objektu, kas mani bija saistījis jau sen, – dzejnieka Aleksandra Čaka daiļrade un biogrāfija. Es savai jaunākajai grāmatai liku virsrakstu «Uz skatuves un aiz kulisēm»

un ievadā rakstīju, ka man teātrī, literatūrā un dzīvē, protams, interesē noskaidrot redzamo un saprast to. Bet vēl interesantāk ir saskatīt tos procesus, spēkus un personības, kas neredzamas darbojušās vēstures skatuves kulīsēs, bet kuras ir ietekmējušas procesus, kurus mēs redzam. *Neredzamo spēlētāju* tvrstīšana jaunajā pētījumā solās būt daudz plašāka un saistošāka nekā iepriekšējā, par ko pārliecinājos jau pagājušajā rudenī, publicējot rakstu par A. Čaka pēdējo gadu dzīves draudzeni Mildu Grīnfeldi.

Laikā, kad mācījos Filoloģijas fakultātē, izcili talantīgais pasniedzējs Vilnis Eihvalds lasīja ļoti interesantas lekcijas latviešu literatūras vēsturē, tostarp par Čaku. Vēlāk, kad strādāju izdevniecības «Liesma» Kritikas un literārā mantojuma redakcijā, mēs iepazīnāmies tuvāk un pavadījām daudzas stundas sarunās, kur Vilnis pastāstīja daudz ko tādu, ko cilvēki oficiāli tanī laikā ne rakstīja, ne runāja. Un viņš tiešām ļoti daudz zināja. Čaks kā personība mani vienmēr ir sugestējis, tanī pašā laikā – ar savu ģenialitātes mērogu kā potenciāls izpētes objekts arī biedējis. Kaut arī pēc pirmās disertācijas, kas bija veltīta kādam tā laika latviešu dramaturgam, kurā man bija tik daudz jāiepumpē no sevis, es burtiski sapņoju par izpētes tēmu – personību, kas būtu lielāka par mani... Un tad pirms diviem gadiem izlasīju tikko iznākušo grāmatu par Čaku, ko bija sarakstījuši Valdis Rūmnieks un Andrejs Migla [runa ir par grāmatu «Čaks», 2010 – G. S.]. Cilvēki to lasa, tai ir labs noiets. Tajā tēlotais Čaks ir miļš, un pati grāmata ir mīļa. Un tieši šis miļums bija izšķirošais, kas mani rosināja pašai ķerties pie pētījuma par Čaku, jo mans viedoklis par šo autoru un laiku, kurā viņš dzīvojis, ir skarbāks. V. Rūmnieks un A. Migla man nesaprotamu iemeslu dēļ viņiem zināmu vērtīgu informāciju ir atstājuši ārpus sava sacerējuma, par ko pārliecinātos sarunās ar viņiem. Esmu pateicīga, ka dažkārt viņi mani novirza uz man iepriekš nezināmiem meklējumu ceļiem. Šāda labvēlīga attieksme pret konkurējošo firmu pētnieku vidē nav nemaz tik bieži izplatīta.

Mans mērķis topošajā grāmatā būtu vispusīgāk paskatīties uz šo likteni, nevaicoties no pretrunām, arī dzejniekam varbūt neglaimojošām lietām. Tikpat lielā mērā kā pats dzejnieks, mani interesē laikmets, kurā viņš dzīvojis. Darba apjoms ir milzīgs. Vai man tas izdosies? Nezinu. Ļoti mobilizēties gan liek arī izcīnītā stipendija Valsts Kultūrkapitāla fonda Literatūras padomē. Tas man bija ļoti nozīmīgi, varbūt pat ne primāri naudas izteiksmē, bet vairāk tālab, ka komisijā, kas izskatīja pieteikumus, bija tādas ievērojamas personības kā literatūrzinātnieks Guntis Berelis un rakstniece Gundega Repše. Viņi tāpat uzskatīja, ka man var uzticēties.

Otrs šobrīd pasīvi iesāktais darbs – tiek vākts materiāls darbam par latviešu teātra kritikas vēsturi, ko neviens līdz šim nav uzrakstījis. 2008. gadā, atsaucoties uz izsludināto projektu konkursu Latvijas Universitātē, saņēmām nelielu finansējumu šim tematam, un tika veiktas iestrādes, piemēram, izveidota latviešu teātra kritiķu publikāciju elektroniskā datubāze, sākot ar 20. gadsimta 20. gadiem un beidzot ar mūsdienām; noturēti darba grupas semināri par vairāku periodu teātra kritikas problēmām un apcerēšanas metodoloģiju; izveidota intervijas matrica un nointervēti visi teātra kritiķi, šai procesā aktīvi tika iesaistīti arī studenti.

Veicot šo darbu, mēs tikām apmēram līdz pusei, tad ekonomiskās krīzes dēļ projektam tika liegts finansējums, un man, protams, nebija nekādu tiesību prasīt kolēģiem strādāt par velti.

Darbu par latviešu teātra kritikas vēsturi tika plānots veikt kolektīvi – viena daļa būtu portreti par kritiķiem, kā arī interviu bloks, un otrā daļa – procesu analīze. Darbs, protams, jāpabeidz. Vai to mēģināsim darīt kolektīvi, vai arī man tas būs jāveic vienai, noskaidrosies nākotnē.

– Skatoties no šī brīža atpakaļ – kā senu foto albumu (citkārt tas ir patīkami, citkārt mazāk iepriecinoši – pāršķirt lapas, skatīties un atcerēties), redzams, ka Latvijas teātra un teātra zinātnē vēsturē bijuši dažādi nozīmīgi attīstības posmi (un ne tikai), arī kritiski punkti. Manuprāt, interesants ir 20. gadsimta 80. gadu beigu un 90. gadu sākuma periods – laiks, kad dažādu politisko, ekonomisko un sociālo notikumu rezultātā situācija kultūrā, tostarp teātrī, krasi mainījās. Ir piedzīvots brīdis, kad atsevišķi teātri saņēmuši pārmetumus, ka dažkārt repertuārs ticis komercializēts, mēģinot iztapt «grūtos laikos nogurušam skatītājam». Lai arī bijuši patīkami un mazāk patīkami notikumi un apstākļi, kopumā Latvijas teātris ir attīstījies, un ir gana daudz augstvērtīgu sasniegumu. Teātra zinātnieki un kritiķi bijuši šiem procesiem līdzās un turpina būt – acīgi vēroja un vērtēja un aizvien vēro un vērtē notiekošo. Kā jūs raksturotu un fiksētu situāciju pašlaik: kas notiek Latvijas teātros – mākslas pasaulē un teātra zinātnē – akadēmiskā laukā?

– Teātrī ir vērojami ļoti interesanti procesi. Par to var pārliicināties arī, ielūkojoties elektroniskajā žurnālā www.krodgers.lv, kura vadītāja ir mana kolēģe Līga Ulberte. Viņa veica aptauju pēc vācu teātra žurnāla parauga – aizsūtīja anketas divdesmit sešiem kritiķiem Latvijā, kuri izvērtēja teātros piedāvāto aizgājušajā sezonā. Tādējādi tika iegūti interesanti rezultāti, kas ļauj ikvienam spriest par aktuālo teātros. Jaunais Latvijas teātros ir jaunākā teātra režisoru paaudze. Līdz šim jaunākā teātra režijas paaudze saistījās ar 90. gadu vidu, kad sāka strādāt tagadējais Latvijas teātra gods un lepnums Alvis Hermanis, kā arī Dž. Dž. Džilindžers, Gatis Šmits, Viesturs Kairiņš, Regnārs Vavars. Divdesmit gadi būs pagājuši, un sevi ir pieteikusi jauna režijas paaudze, kas manifestējas tieši pēdējos divos trīs gados. Drusku agrāk sākušajam Viesturam Meikšānam piepulcējušies trīs citi jaunie režisori – Valters Sīlis, Vladislavs Naštavševs un Elmārs Seņkovs. Viņi salīdzinājumā ar iepriekšējo paaudzi uz pasauli raugās citādāk un arī izrādes veido citādāk. Jaunie režisori rada iespaidu, ka viņiem raksturīga personisko kompleksu nenomākta labvēlība pret pasauli. Iepriekšējai paaudzei, kas bija jaunie 90. gadu vidū, bija raksturīga indīga ironija un nemitīga cīņa ar apkārt notiekošo. Tas zināmā mērā ir saprotams, jo viņi pieder pie paaudzes, kas augusi padomju laikā. Jaunākās režisoru paaudzes pozitīvais ieguldījums Latvijas teātrī ir tas, ka viņi ir gatavi un vēlas sadzīvot ar pasauli – ne to izsmiet un iznīcināt, lai arī ironija viņiem nav sveša, ne tai iztapt un glaimot, bet sadzīvot, ar vaļējām acīm redzot visas tās pretrunas. Jaunie režisori pirmos darbus tagad parasti rada nevalstiskajos teātros – Ģertrūdes ielas teātrī un *Dirty Deal teatro* (arī šo abu teātru attīstība ir pēdējo gadu ieguvums), kur iespējami visdažādākie eksperimenti gan

Silvija Radzobe ar jauno kritiķi Zani Radzobi. Foto no privātā arhīva

Barselonā 2009. gadā. Foto no privātā arhīva

stila, gan spēles telpas un laika interpretācijas ziņā, kas savukārt nav iespējams (vai – iespējams daudz mazākā mērā) lielajos valsts teātros. Līdz ar to abu minēto nevalstisko teātru sadarbība ar jaunajiem režisoriem kļūst par atjaunotnes bāzi lielajiem valsts teātriem. Īpaši ieinteresēti sadarbībā ar jaunajiem ir Nacionālais un Valmieras teātris, pēdējā laikā arī M. Čehova Rīgas Krievu teātris.

Par situāciju teātra kritiķā Latvijā... Situācija ir katastrofāla. Pagājušajā gadā finansējuma trūkuma dēļ slēdza teātra žurnālu «Teātra Vēstnesis», vēl gadu agrāk – universālo mākslas žurnālu «Māksla Plus», kas arī regulāri publicēja materiālus par teātri; ap to pašu laiku beidza iznākt literatūras un mākslas nedēļraksts «Kultūras Forums», «Neatkarīgajā Rīta Avīzē» samazināja kultūrai paredzēto platību. Palicis vienīgi avīzes «Diena» pielikums «Kultūras Diena», kā arī «Latvijas Avīzes» pielikums, kur publicē recenzijas. Trūkst publicēšanās iespēju kā pieredzējušiem, tā jauniem un topošiem kritiķiem. (Bez tam Latvijā atšķirībā, piemēram, no literatūras kritiķiem, pastāv teātra kritika, nevis tikai atsevišķi kritiķi.) Zināms *plāksteris* šai situācijā ir elektroniskais *kroders.lv*. Problēma ir ne tikai tāda, ka kritiķiem nav, kur publicēties un ka neregulāri strādājošs kritiķis ātri kļūst nepilnvērtīgs, bet draud pārtrūkt regulāra kritiskās domas apmaiņa par teātri, kas ir obligāts priekšnoteikums katra mākslas veida organiskai attīstībai. Bet Latvijas Kultūrkapitāla fonda Teātra padome noraida jauna, laikmetīga teātra žurnāla projektu, jo padomē strādājošie mākslinieki kritiku acīmredzot uztver kā sev nevajadzīgu vai pat apdraudošu.

Par teātra zinātni. Idejas projektiem top divās iestādēs – mūsu fakultātes Teātra un kino zinātnes un teorijas katedrā, kur strādājam kopā ar Līgu Ulberti, un LU Literatūras, folkloras un mākslas institūta Teātra nodaļā, kuru vada Guna Zelīņa un kurā kopā ar viņu teātra nozarē strādā Baiba Kalna. Protams, visi lieli projekti (kā Literatūras institūtā, tā mūsu katedrā) tiek īstenoti, pieaicinot zinātniekus no citām iestādēm un izcīnot finansējumu konkursos, visbiežāk Kultūrkapitāla projektu konkursos. (Atšķirībā no negatīvās attieksmes pret kritiku Teātra padomes attieksme pret teātra zinātni ir nesalīdzināmi pretimnākošāka.) Tā kā abas teātra pētniecības institūcijas pieder Universitātei, šķīstu dabiski, ka šīs nozares attīstībai tiktu

piešķirts finansējums, tas gan tomēr nenotiek. Tāpat man šķiet, ka līdzīgi kā Igaunijā Universitātes kadru publicēti pētījumi varētu būt arguments, kas ietekmē viņu atalgojumu. Citādi pie mums ieviesies, manuprāt, divaina kārtība: nopietnas zinātniskās publikācijas tiek uztvertas kā pētnieku privāts vaļasprieks, bet valsts finansējums, pie kura tiek palaikam veikli ļaudis, vis netiek izlietots, lai, kā izteicās kādā personiskā sarunā akadēmiķis Tālavus Jundzis, *radītu pārles*. Taču ar atskaitēm viss kārtībā.

Aktuāla ir problēma ar kadru atjaunināšanu Universitātes programmās; īpaši sāpīgi to izjūtu attiecībā uz savu teātra zinātnes apakšprogrammu Baltu filoloģijas programmā. Mazā finansējuma dēļ diemžēl nav iespējams programmās iesaistīt jaunus un talantīgus topošos teātra zinātniekus, kuri varētu dot pozitīvu, laikmetīgu ieguldījumu studentu izglītošanā. Pēdējos gados doktorantūrā studējot, ir veidojusies jauna teātra un kino zinātnieku paaudze. Viņi pārzina vairākas svešvalodas, publicējas ārzemju zinātniskajos žurnālos, regulāri piedalās starptautiskos pasākumos, kas saistīti ar teātra zinātni un kritiku, piemēram, Starptautiskajā jauno teātra kritiķu skolā, kur pulcējas dažādu Eiropas valstu kritiķi un nodarbības vada izcili pasaules teātra zinātnes pārstāvji. Latvijā tradicionāli spēcīga ir bijusi teātra vēstures attīstība, taču minētās doktorantes, kā Inga Lindi, Dita Rietuma, Zane Radzobe, Laine Kristberga, ir spēcīgas tieši teātra teorijā. Taču neesošās finanses visām labajām iecerēm pārvelk krustu. Vēlētās vērsties pie izglītības ministra Roberta Ķīļa ar ierosinājumu radīt jaunajiem potenciālajiem augstskolu pasniedzējiem līdzīgu finansiālu atbalsta programmu, kā tas ir skolotājiem. Augstskolās tas ir tikpat aktuāli.

(De)coding theatre, science and life

This article offers a conversation with the head of University of Latvia Faculty of Humanities Department of Latvian and Baltic Studies Chair of Theatre and Cinema History and Theory, professor Dr. hab. artis Silvija Radzobe, whose monograph called «On the Stage and Behind the Curtain» (*Uz skatuves un aiz kulisēm*, «Zinātne,» 2011) has come out recently. In the interview, professor tells about her book and future plans and shares her vision on what is currently going on in theatres of Latvia and in the world of art, as well as in the academic field of theatre science.

Karine Oganisjana. Foto: Toms Grīnbergs, LU Preses centrs

Starpdisciplināritāte nevis kā pašmērķis, bet līdzeklis

Jeļena SMELOVA

Latvijas Universitātes Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātes vadošā pētniece Dr. paed. KARINE OGANISJANA dalās ar ESF projekta «Atbalsts izglītības pētījumiem» ASEM pētījuma «Pedagoģu profesionālo kompetenču pilnveide darbam starpdisciplinārā mācību vidē, lai tuvinātu mācības reālajai dzīvei un paaugstinātu skolēnu uzņēmību» pirmā posma rezultātiem. Jau septembrī iznāks viņas grāmata «Uzņēmējspēja un uzņēmība», kurā atklāta skolotāju un skolēnu uzņēmējspējas un uzņēmības attīstīšanas metodoloģija starpdisciplinārā mācību vidē – metodoloģiju izstrādājusi autore, balstoties uz sava promocijas pētījuma «Studentu uzņēmības veicināšana studiju procesā» teorētiskajām atziņām (pētījuma 1. un 2. daļa) un 25 gadu ilgo pedagoģisko pieredzi. Praktiskos materiālus un starpdisciplināros uzdevumus autore veidojusi, mācot fiziku, matemātiku un angļu valodu skolā un pasniedzot vispārīgo pedagoģiju augstskolā. Metodoloģija un materiāli ir aprobēti Latvijā un starptautiski.

– Pastāstiet, lūdzu, īsumā par jūsu pētījuma ideju un galvenajiem mērķiem!

– Pētījuma galvenā ideja ir stimulēt sadarbību starp dažādu mācību priekšmetu skolotājiem, un pētījuma otrajā posmā uzsverta partnerība ar citu profesiju pārstāvjiem, elastīgi kombinējot resursus un paplašinot izglītojošo vidi. Tas radīs iespējas kompleksi piedāvāt un risināt mācību satura jautājumus, lai tuvinātu tos reālajai dzīvei, attīstot starpdisciplināru pieeju mācību saturam un mācīšanās procesam. Starpdisciplināritāte pati nav pašmērķis, bet līdzeklis, lai attīstītu skolēnu un skolotāju uzņēmību un uzņēmējspēju, no tradicionālām zināšanām radot jaunas vērtības. Starpdisciplināra pieeja skolas vidi padarīs

atraktīvāku un paaugstinās mācību praktisko jēgu un skolēnu motivāciju mācīties.

– Kurās Latvijas skolās šis pētījums tiek veikts un kādā veidā?

– Šajā projektā piedalās piecas Latvijas skolas: Jelgavas 1. ģimnāzija, Cēsu 2. vidusskola, Bēbrenes vidusskola, V. Plūdoņa Kuldīgas ģimnāzija, Rīgas Juglas vidusskola, t. i., viena skola no katra reģiona. Projekta 1. posmā bija trīs fāzes, kas skolu ērtībai tika īstenotas katrā skolā atsevišķi. Pirmajā fāzē no sākuma tika organizētas starpdisciplināras mācības ar skolotājiem, kurās tika analizēti un kopā ar skolotājiem atrisināti vairāki starpdisciplināri uzdevumi, lai parādītu to kreativitāti un uzņēmējspēju veicinošo potenciālu. Otrajā fāzē katrā projekta skolā dažādu mācību priekšmetu skolotāju trīs starpdisciplinārās komandas pašas izstrādāja savas starpdisciplināras nodarbības, ne tikai pievēršot sevišķu uzmanību to saturam, bet arī radot atraktīvas darba formas. Trešajā fāzē katra skolotāju komanda aprobēja savu izveidoto starpdisciplināro nodarbību ar 10. klašu skolēniem. Visās trīs fāzēs katras nodarbības nobeigumā skolotāji un trešajā fāzē arī skolēni analizēja, ko nodarbībā viņiem izdevies vai nav izdevies paveikt, kas viņiem palīdzējis, kas patīcis, ko viņi vēlētos mainīt nākamajā nodarbībā, kā viņi dzīvē izmantotu nodarbībās iegūto, utt. Šī refleksija, kas tika ierakstīta elektroniskajās dienasgrāmatās, deva iespēju nodrošināt atgriezenisko saikni un pastāvīgi pilnveidot uzņēmību un uzņēmējspēju veicinošo starpdisciplināro mācību metodoloģiju.

– Vai jau ir iespējams analizēt rezultātus?

– Pētījuma pirmie rezultāti parādīja, ka skolotājiem projekta 1. posmā izdevās apgūt starpdisciplināro uzdevumu būtību un to izveidošanas principus, labi sadarboties ar saviem kolēģiem un skolēniem, kā arī būt radošiem un gūt gandarījumu no darba procesa. Tai pašā laikā skolotāji uzskata, ka, izveidojot

Projekta atklāšanas seminārs 2011. gada 16. septembrī LU PPMF telpās. No kreisās: VIAA departamenta direktore Ennata Kivriņa, LU profesore Tatjana Koķe, vadošā pētniece Karine Oganisjana. Foto: Toms Grīnbergs, LU Preses centrs

savas starpdisciplinārās nodarbības un strādājot ar skolēniem, viņiem dažādu iemeslu dēļ neizdevās īstenot dažus elementus tādā līmenī, kādā viņi vēlētos. Tā ir normāla parādība jebkuras jaunas pieejas apguves procesā. Skolotāji apgalvo, ka viņiem patīcis sadarboties ar kolēģiem, skolēniem un nodarbību vadītājām, skolēnu darbs un sadarbība ar viņiem, pasniedzēju personība, profesionalitāte un darba organizācija, nodarbības saturs, viņu darbs un nodarbības labvēlīgā un radošā atmosfēra.

Skolotāju atbildes uz jautājumu, vai viņi ir apmierināti ar nodarbību, procentuāli ir šādas:

ļoti apmierināts/-a – 50%;

apmierināts/-a – 38%;

drīzāk apmierināts/-a nekā neapmierināts/-a – 11%;

drīzāk neapmierināts/-a nekā apmierināts/-a – 1%.

Skolēni uzskata, ka viņiem izdevies saprast starpdisciplināro uzdevumu būtību un, sadarbojoties ar klasesbiedriem, tos risināt. Skolēni uzskata, ka dažkārt kāda konkrēta mācību priekšmeta nepārziņāšanas dēļ viņiem nav izdevies līdz galam kvalitatīvi veikt radošo darbu, bet dažreiz bijis grūti sevi organizēt vai iegūt informāciju. Skolēniem patīcis sadarboties ar klasesbiedriem, patīcis arī nodarbību saturs un darba formas, kuras viņi emocionāli novērtēja ļoti augsti. Skolēni šādās starpdisciplinārās nodarbībās nevēlējās neko mainīt, izņemot mācību un starpbrīžu garuma proporciju, papildinot nodarbības ar fiziskām aktivitātēm. Ar projekta nodarbībām skolēni galvenokārt bija apmierināti (47%) vai ļoti apmierināti (39%), 11% drīzāk apmierināti nekā neapmierināti un 3% drīzāk neapmierināti nekā apmierināti.

«Apsveicu ar problēmas oriģinālo risinājumu!» Karine Oganisjana un Cēsu 2. vidusskolas fizikas skolotājs Osvalds Simanovičs.

Foto no privātā arhīva

– Pēdējā laikā sabiedrībā tiek plaši diskutēts par radošo izglītību. Vai jūsu pētījums ir saistīts ar radošuma tēmu?

– Uzņēmības kritiskais determinants ir jaunas inovatīvas vērtības izveidošana, un tas nozīmē, ka šī pētījuma fokusā ir radošums. Risinot starpdisciplināros uzdevumus, kuros vienā uzdevumā holistiski tiek integrēti tradicionāli attālināti mācību priekšmeti, kā, piemēram, fizika, literatūra, mājturība, sports, māksla, bioloģija un ekonomika, skolēni sāk saskatīt saikni starp lietām, kas no pirmā acu uzmetiena šķiet nesavienojamas, tādējādi attīstot kreatīvo domāšanu. Bet mūsu mērķis ir ne tikai veicināt skolēnu kreatīvo domāšanu, bet arī kreatīvo uzvedību un attīstīt prasmes risināt reālās dzīves problēmas radoši, laužot stereotipus.

Teikto ilustrēšu ar piemēru no Cēsu 2. vidusskolas starpdisciplinārās nodarbības «Netradicionāla laika mērīšana». Fizikas skolotājs Osvalds Simanovičs parādīja parastu lineālu un jautāja – ko mēs ar to mērām? Protams, jebkurš zina, ka ar lineālu mēra garumu. Bet viņš teica: «Šodien ar lineālu mēs mērīsim laiku, precīzāk, mūsu reakcijas laiku.» Lai to izdarītu, viens eksperimenta dalībnieks lineālu aiz gala turēja vertikāli. Otrs eksperimenta dalībnieks, izveidojis spraugu starp īkšķi un rādītājpirkstu pie lineāla nulles atzīmes, saspringti gaidīja, kad pirmais lineālu palaidīs vaļā un to ar abiem pirkstiem vajadzēs noķert. Skalas atzīme, pie kuras lineāls tiks noķerts, parādīs, par cik cm lineāls nokritis uz leju, pateicoties gravitācijas spēkam. Zinot šo attālumu h , var noteikt lineāla krišanas laiku, kas arī būs eksperimenta dalībnieka reakcijas laiks šajā vingrinājumā. No brīvās krišanas formulas $h = gt^2/2$ nosakām eksperimenta dalībnieka reakcijas laiku:

$$t = \sqrt{2h/g}$$

Protams, lai iegūtu precīzāku rezultātu, jāveic vairāki mēģinājumi un jānosaka vidējais reakcijas laiks. Lineālu var arī graduēt cilvēka reakcijas laika skalā, un tādā veidā visparastākajam lineālam būs pavisam cits izmantojums – mērīt cilvēka reakcijas laiku. Inovācijas un uzņēmējspējas kontekstā tas ir ļoti vērtīgi, jo uzņēmēji atšķiras no tiem, kas nav uzņēmēji, ar to, ka pirmie domā nestandarta veidā, ārpus stereotipiskajiem rāmjiem, un pamana iespējas tur, kur otrie par to pat neiedomājas.

– Kas, jūsuprāt, ir būtiskākais, kam vajadzētu mainīties izglītības procesā vai sistēmā kopumā?

– Tas ir tik apjomīgs un daudzpusīgs jautājums, par kuru var diskutēt ļoti ilgi. Bet, analizējot savu 25 gadu pedagoģisko praksi skolā un augstskolā, esmu secinājis, ka diemžēl mūsu skolēni un studenti bieži vien nav spējīgi saskatīt saikni starp mācībām un reālo dzīvi – it kā tās būtu divas dažādas dimensijas, kuras var pat nekrustoties. Tas ir traucējošs faktors, kas dažkārt samazina mācību vērtību skolēnu un studentu subjektīvajā uztverē. Vajadzētu, lai skolēni, beidzot skolu, ne tikai saņemtu atestātus, bet arī būtu pārliecināti, ka viss skolā iegūtais viņiem noderēs un palīdzēs dzīvē, nevis tikai dos iespēju turpināt studijas augstskolā. Savukārt arī studentiem, beidzot augstskolu, vajadzētu būt vairāk gataviem darba tirgum un reālās dzīves izaicinājumiem. Kā to var sasniegt? Manuprāt, viens no ceļiem ir integrēt reālās dzīves un darba tirgus prasības mācību procesā, kurā tradicionālā atsevišķu priekšmetu apguve tiks kombinēta ar starpdisciplinārām mācībām, tā veicinot skolēnu praktisko kreativitāti un uzņēmību.

– Vai tiesa, ka jūsu metodes jau tiek izmantotas un integrētas izglītības sistēmās ārpus Latvijas?

– Tā kā projekts tiek realizēts ASEM (Asia – Europe Lifelong Learning Research HUB) ietvaros, šo skolotāju un skolēnu uzņēmējspējas un uzņēmības veicināšanas un pētniecības metodoloģiju 2011. gada novembrī prezentējām Malaizijas Nacionālajā

Malaizijas Nacionālās universitātes (*Universiti Kebangsaan Malaysia, UKM*) Izglītības fakultātes dekāne profesore Lilija Halima (pirmā no kreisās) ar Latvijas Universitātes Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātes pārstāvēm – Dr. Karini Oganisjanu un asoc. prof. Andru Fernāti – apspriež sadarbības perspektīvas ASEM ietvaros. Pirmā no labās – UKM profesore Saemah Rahman, 2011. gada 25. novembris
Foto no privāta arhīva

universitātē (*University Kebangsaan Malaysia, UKM*) Izglītības fakultātes profesoriem un doktorantiem, kā arī UKM CESMED Uzņēmējspējas attīstības centra profesoriem un ekspertiem. Tika parakstīts nodomu protokols par sadarbību starp LU Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultāti un UKM Izglītības fakultāti. Mūsu Malaizijas partneri šo starpdisciplināro pieeju novērtēja ļoti pozitīvi un izlēma organizēt līdzīgas starpdisciplināras mācības un veikt atbilstošus pētījumus arī Malaizijas skolās. Malaizijas Nacionālās universitātes projekts *Exploring the Use of Meta-Interdisciplinary Approach to Promote Students' Entrepreneurship Culture*, kurā esmu uzaicināta piedalīties kā līdzpētniece, ilgst no 2012. gada līdz 2014. gadam.

Protams, pašlaik mēs nevaram apgalvot, ka Latvijas Universitātē izstrādātā starpdisciplinārā metodoloģija ir integrēta Malaizijas izglītības sistēmā, jo mēs esam tikai šā procesa sākumā. Tomēr problēmas aktualitāte Latvijā un arī visā pasaulē, kā arī šīs pieejas potenciāls dod cerību, ka perspektīvā tā tiešām būs integrēta izglītības sistēmās kā normāla pedagoģiska prakse.

– Kā jūs kopumā vērtējat pētniecības darba iespējas Latvijas Universitātē?

– Pēc promocijas darba aizstāvēšanas es sāku strādāt LU Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātē kā vadošā pētniece ESF pētnieciskā projekta «Atbalsts izglītības pētījumiem» ietvaros un, raugoties no šīs prakses, mans vērtējums ir pozitīvs.

Manuprāt, pastāv vismaz trīs faktori, kas noteic pētnieciskā darba iespējas jebkurā augstskolā. Pirmais faktors ir saistīts ar augstskolas pētniecisko kapacitāti. Šajā jautājumā varu spriest par LU PPMF, kurā man bija reāla iespēja gūt mūsdienu kvalitatīvo un kvantitatīvo pētījumu metodoloģiju pamatus, pateicoties gan nodaļas profesoru komandas kopējam darbam, gan arī Pedagoģijas zinātniskā institūta aktivitātēm. Piedaloties starptautiskās konferencēs un publicējoties starptautiski

citējamos zinātniskos žurnālos, arvien vairāk nostiprinās pārliecība par mūsu zinātnisko un pētniecisko kapacitāti. Otrs nozīmīgs faktors, kas noteic pētnieciskā darba iespējas, protams, ir finansējums un augstskolas iekšējā ieinteresētība un atbalsts pētniecībai. Trešais faktors arī ir ļoti būtisks – tas ir komandā iesaistīto pētnieku sastāvs, jo tajā vajadzētu būt ekspertiem no dažādām jomām ar dažādām zināšanām un prasmēm, lai viņi cits citu papildinātu un problēmu risināšanā nodrošinātu domāšanu un pieeju dažādību. To es īpaši izjutu, strādājot mūsu nelielajā, bet harmoniski sabalansētajā pētījuma komandā kopā ar LU prof. Tatjanu Koķi, Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijas asoc. prof. Andru Fernāti un LU prof. Lūciju Rutku.

Interdisciplinarity as a tool, not an ultimate goal

The leading researcher of University of Latvia Faculty of Education, Psychology and Art, Dr. paed. Karine Oganisjana speaks about the results of the first phase of the ESF project «Support for Educational Researches» (*Atbalsts izglītības pētījumiem*) ASEM research «Improving teachers' professional competences to work in interdisciplinary educational environment in order to approximate the studies to real-life conditions and elevate schoolchildren's enterprise» (*Pedagogu profesionālo kompetenču pilnveide darbam starpdisciplinārā mācību vidē, lai tuvinātu mācības reālajai dzīvei un paaugstinātu skolēnu uzņēmību» pirmā posma rezultātiem*). This September sees the release of her book «Entrepreneurial Disposition and Enterprise» (*Uzņēmējspēja un uzņēmība*) discussing a methodology for developing teachers' and schoolchildren's enterprise and entrepreneurial disposition in interdisciplinary educational environment. The methodology has been worked out by the author on the basis of theoretical conclusions (part 1 and 2) in her doctoral research «The Development of Students' Enterprise in Study Process» (*Studentu uzņēmības veicināšana studiju procesā*) and 25 years of educational experience. The author has developed the practical materials and interdisciplinary tasks on the basis of her experience of teaching physics, mathematics and English language at school and general pedagogy at university. The methodology and materials have been tested in Latvia and internationally.

150 gadi ar zināšanām

Aija FEDOROVA,
LU Vēstures muzeja vadītāja

Viegli iesvīdušas plaukstas, sārtums vaigos un straujāk pukstoša sirds – šīs sajūtas ir labi zināmas visiem, kuri kādreiz studējuši. Uztraukums pirms iestāšanās, neziņa par rezultātiem sesiju laikā un gandarijuma sajūta, saņemot diplomu, lai tālāk darbotos izvēlētajā jomā – ko tādu studenti Latvijā piedzīvo krietni ilgāk nekā pirmajā brīdī var šķist. Tie, kuri šogad izvēlējās stāties Latvijas Universitātē, kā arī visi, kuri šogad absolvēja šo augstskolu, turpina pirms 150 gadiem iedibināto tradīciju tiekties pēc jaunām zināšanām augstākajā izglītībā, kura Latvijā profesionāli aizsākās līdz ar Rīgas Politehnikuma izveidošanu.

Vēsture līdzās

1862. gada 14. oktobrī Rīgā tika atklāta pirmā tehniskā daudznozaru augstskola Krievijas impērijā – Rīgas Politehnikums (1862–1919), kura dibināšana iezīmē būtisku pagrieziena punktu ne tikai Rīgas attīstībā, bet arī kopējā Latvijas vēsturē. Tas nav vienkāršs pagātnes notikums, saistošs vien tiem, kuri pastiprināti interesējas par vēsturi. Rīgas Politehnikuma radīto mantojumu mēs redzam un izjūtam katru dienu, kad ejam pa Latvijas galvaspilsētas ielām. Šīs augstskolas sagatavotie arhitekti veidoja Rīgu un citas Latvijas pilsētas ar savam laikam modernām mūra celtnēm; Rīgas Politehnikuma inženieri piedalījās ūdensvadu, tiltu un krastmalu izbūvē, dzelzceļa un sabiedriskā transporta sistēmas attīstībā; augsti kvalificēti speciālisti darbojās saimnieciskajā un kultūras jomā, kopīgi veidodami Rīgu par modernu pilsētu, kā arī uzsākdami darbību jomās, kuras attīstās vēl joprojām.

Politehnikuma studiju programma prasīja pamatīgas priekšzināšanas, tādēļ topošie studenti bieži gāja sagatavošanas

Foto no Latvijas Ķīmijas vēstures muzeja krājuma

skolā, kur apguva elementāro matemātiku, zooloģiju, botāniku, fiziku, elementāro mehāniku, brīvrokas zīmēšanu un rasēšanu. Priekšmetu vidū bija arī reliģijas mācība, kaligrāfija, vingrošana un valodas – vācu, krievu, angļu un franču valoda. Sākotnēji gandrīz visi Rīgas Politehnikuma pasniedzēji tika uzaicināti no ārzemēm, par mācībspēkiem strādāja starptautiski atzīti zinātnieki, liela nozīme tika pievērsta laboratorijām un bibliotēkai, lai sagatavotu teorētiski un praktiski izglītotus plaša profila speciālistus ķīmijā, inženierbūvē, lauksaimniecībā, mašīnbūvē, tirdzniecībā, arhitektūrā un mērniecībā.

Profesors J. B. Vodzinskis ar studentiem tiltu būvniecības nodarbībā. 1903. gads. Foto no Latvijas Ķīmijas vēstures muzeja krājuma

K. Bišofs un P. Valdēns Rīgas Politehnikuma ķīmijas laboratorijā. 1892. gads
Foto no Latvijas Ķīmijas vēstures muzeja krājuma

Vēlme uzzināt un izzināt

Kas varēja kļūt par studentu Rīgas Politehnikumā? Bez jau minētajām apjomīgajām priekšzināšanām, kas bija nepieciešamas stingro iestājekārtību ieviešanai, bija jārēķinās ar to, ka šī bija viena no dārgākajām mācību iestādēm Krievijā ar lielu mācību maksu un papildu maksu par praktiskajiem darbiem laboratorijās. Tāpat nebija iespējams iztikt bez izcilām vācu valodas zināšanām, jo līdz 1896. gadam mācības notika tikai šajā valodā (vēlāk par oficiālo valodu kļuva krievu valoda – mainoties arī augstskolas struktūrai un nosaukumam, turpmāk tā nesa Rīgas Politehniskā institūta vārdu). Reliģiskās piederības un nacionalitāšu ierobežojumi uzņemšanā nepastāvēja, tomēr, līdzīgi kā visās augstākajās mācību iestādēs cariskajā Krievijā, arī Rīgas Politehnikumā sievietes neuzņēma, jo pēc augstskolas vadības atzinuma tās varēja ienest akadēmiskajā dzīvē «nekārtības vai vēl ko ļaunāku». Studentu skaita pieaugums augstskolas pastāvēšanas laikā ir iespējams. Pirmajā mācību gadā Rīgas Politehnikumā tika uzņemti vien nedaudz vairāk kā desmit studenti, taču pēdējos mācību gados studētāju skaits ir pieaudzis jau līdz diviem tūkstošiem – tas saistīts ar kvalitatīvas un daudzpusīgas mācību programmas izveidi. Beidzēju vidū ir neskaitāmas izcilas personības – pirmie izglītotie latviešu arhitekti Eižens Laube, Konstantīns Pēkšēns, raķešbūves pamatlicējs Fridrihs Canders, ķīmiķis Pauls Valdēns, Polijas prezidents Ignācijs Moscickis, pirmais Latvijas ārlietu ministrs Zigfrīds Anna Meierovics, kā arī vairāki Latvijas ministru prezidenti un ministri, četri Rīgas mēri, tai skaitā Džordžs Armitsteds, Latvijas Universitātes rektori Eižens Laube, Mārtiņš Bīmanis un Mārtiņš Pīmanis. No Rīgas Politehnikuma audzēkņu vidus nākuši Latvijas tautsaimniecības, finanšu, rūpniecības, lauksaimniecības un tirdzniecības darbinieki un, protams, zinātnieki, kuru devums radīja priekšnoteikumus tam, lai Rīga veidotos par nozīmīgu mācību un zinātnisko pētījumu centru. Pirmā pasaules kara sākums aizsāka procesu, kuru rezultātā 1919. gadā Rīgas Politehnikums tika slēgts, oficiāli pārtraucot savu darbību.

Politehnikuma pēctecība

Pēc Rīgas Politehnikuma oficiālas likvidēšanas divdesmitā gadsimta sākumā daudzi tā mācībbspēki un absolventi

aktīvi iesaistījās jaunas augstākās mācību iestādes veidošanā – 1919. gada 28. septembrī tika atklāta Latvijas Universitāte, pirmā nacionālā augstskola Latvijā. Pārņemot un saglabājot Rīgas Politehnikuma paveikto, Latvijas Universitāte vienlaikus paplašināja zinātņu nozares, lai varētu iegūt universālas augstskolas statusu. Gandrīz četrdesmit gadus šajā augstskolā tika nodrošināta veiksmīga tehnisko zinātņu attīstība, un 1958. gadā uz četrām Latvijas Universitātes fakultātām – Arhitektūras, Inženierzinātņu, Mehānikas un Ķīmijas fakultātes – bāzes tika dibināta jauna tehnisko zinātņu augstskola, kas turpina Latvijas Universitātes tehnisko fakultāšu akadēmiskās tradīcijas un, atsaucoties uz vēsturiskajiem notikumiem, tā tika nodēvēta par Rīgas Politehnikuma institūtu, bet 1990. gadā ieguva nosaukumu, ar kādu to pazīstam arī mūsdienās – Rīgas Tehniskā universitāte. Šogad, atzīmējot vēsturiskā Rīgas Politehnikuma jubileju, redzams, ka pirms 150 gadiem dibinātās augstskolas veidotājus un studentus, kā arī vēlāk tapušo Latvijas Universitātes un Rīgas Tehniskās universitātes pasniedzējus un studentus nemainīgi vieno līdzīga vēlme – izzināt un saprast apkārtējo pasauli.

150 years of knowledge

150 years ago the first multidisciplinary technical university in the Russian Empire – Riga Polytechnicum – was opened. It employed internationally recognized scientists and its study programmes prepared theoretically and practically grounded generalists in chemistry, construction engineering, agriculture, mechanical engineering, commerce, architecture and land surveying. Until 1896 the lectures were conducted in English and afterwards – in Russian. Along with the language, the university structure changed and its name was replaced with Riga Polytechnic University. The university graduates included notable persons as well as experts and scientists in Latvian national economy, finances, manufacturing industry, agriculture and commerce, whose contributions helped make Riga an important learning and scientific research centre. After the official liquidation of Riga Polytechnicum in 1919 a great deal of its teaching staff and graduates became actively involved in the creation of the University of Latvia (UL). UL adopted and preserved the achievements of Riga Polytechnicum and provided for the development of the technical sciences. In 1958 a new university of technical sciences was established on the basis of four UL faculties. Referring to historical events, it was named Riga Polytechnical Institute, and in 1990 it received a name known up to the present days – Riga Technical University.

Foto: Toms Grīnbergs, LU Preses centrs

Latvijas Universitātes fakultātes lepojas!

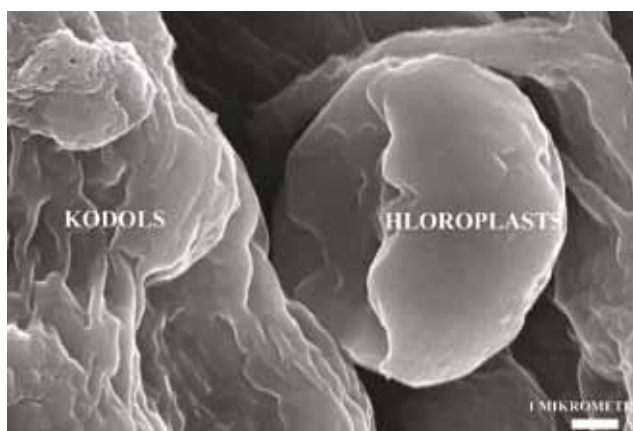
LU Preses centrs

Latvijas Universitātē ir 13 fakultātes, kas nodarbojas ne tikai ar jauno studentu izglītošanu – tajās noris arī aktīva zinātniskā un pētnieciskā darbība. Piedāvājam ielūkoties fakultāšu nozīmīgākajos, interesantākajos un radošākajos pētījumos, kas tapuši pēdējo piecu gadu laikā, aktīvi iesaistoties ne tikai zinātniskajam personālam un pasniedzējiem, bet bieži vien arī studentiem!

Bioloģijas fakultāte

Bioloģijas fakultātes Augu šūnu bioloģijas laboratorijā tiek pētītas dažādu sugu augu šūnas. No lapu šūnām izdalītie hloroplasti, kuros notiek fotosintēzes process, spēj ilgāku laiku izdzīvot ārpus šūnām. Tas notiek īpašos kompleksos, kuros hloroplasti atrodas kopā ar šūnu kodoliem un mitohondrijiem. Katru kompleksu kopā satur citoskelets un iekšējo membrānu sistēma. Šādus kompleksus var mehāniski atdalīt no šūnām. Pat sešus mēnešus atrodoties ārpus auga šūnām, kompleksos saistītie hloroplasti veic fotosintēzi. Kompleksos esošie mitohondriji sadala hloroplastu saražotos toksiskos galaproduktus. Ja hloroplastus izdala no šūnām bez pārējām kompleksa sastāvdaļām, tie strauji zaudē fotosintēzes spēju un noveco. Laboratorijā

veikto eksperimentu mērķis bija pierādīt, ka hloroplastiem un mitohondrijiem ir daudz lielāka autonomija, nekā agrāk tika uzskatīts. Papildus tika izveidotas metodes kompleksā esošo hloroplastu un mitohondriju dzīvotspējas raksturošanai, kā arī atrasti optimāli kultivēšanas apstākļi. Nākotnē plānots hloroplastus ģenētiski transformēt un to kompleksos ievietot gēnus, kas ražotu noteikta veida proteīnus. Atšķirībā no modificētām šūnām šādi kompleksi nav bīstami videi, jo nespēj vairoties.

Datorikas fakultāte

2012. gada 25. jūnijā Datorikas fakultātes profesors Rūsiņš Mārtiņš Freivalds no sera Rodžera Penrouza rokām saņēma labākā zinātniskā raksta balvu Alana Tjūringa simtgadei veltītā konferencē Mančestrā. Balvu profesors R. M. Freivalds saņēma par darbu «Ultrametriski galīgi automāti un Tjūringa mašīnas». Šie algoritmi ir līdzīgi varbūtiskiem algoritmiem. Varbūtiski algoritmi ir tādas procedūras, kurās bez parastās rēķināšanas atsevišķos soļos izmanto «nejaušas» izvēles. Tomēr 20. gadsimta beigās daudzās zinātnes nozarēs izrādījies, ka tradicionālais nejaušību raksturojums ar reālu skaitli, sauktu par varbūtību, var nebūt pilnīgi adekvāts. Kvantu mehānikā šo «nejaušību» raksturošanai izmanto kompleksos skaitļus. Nesen izveidotajā fizikas virzienā – stīgu teorijā un arī dažos molekulārbioloģijas virzienos aprakstam izmanto tā saucamos p-adiskos skaitļus. Šo jēdzienu ieviesa vācu matemātiķis Kurts Henselis 1897. gadā, bet interesantākie matemātiskie rezultāti par p-adiskiem skaitļiem iegūti 20. gadsimta vidū. Šo skaitļu loma matemātikā ir tāda pati kā iracionālo skaitļu loma, tomēr ir īpatnības. Katram pirmskaitlim p atbilst sava p-adisku skaitļu sistēma. Lietojot p-adiskos skaitļus dabaszinātnēs, nākas vienlaikus apskatīt daudzus (bieži pat bezgalīgi daudzus) raksturojumus. Mančestrā apbalvotajā darbā iegūti tikai daži pirmie rezultāti par algoritmiem, kas izmanto šādi raksturojamas «nejaušas izvēles». Jau parādījušies gan Latvijas Universitātes studentu, gan Japānas zinātnieku darbi, kuros turpināti tādu algoritmu iespēju pētījumi.

Ekonomikas un vadības fakultāte

Vides pārvaldības katedras pētnieki un doktoranti profesora Raimonda Ernšteina vadībā piedalās 7. ietvarprogrammas projektā «Inovātas piekrastes tehnoloģijas un drošāki Eiropas krasti mainīgā klimatā» THESEUS, kas tiek izstrādāts sadarbībā ar 31 Eiropas partnerinstitūciju. THESEUS ir lielākais integrētais projekts piekrastes risku novērtēšanā un ietekmes mazināšanā, ko finansē Eiropas Komisija 6 530 000 eiro apjomā. Projekts turpināsies līdz 2013. gada beigām. Projektā paredzēts pētīt inovatīvu, integrētu piekrastes ietekmes mazināšanas un pielāgošanas metožu izmantošanu, kas galvenokārt domātas, lai cilvēkiem nodrošinātu drošu vai zema riska piekrasti un veselīgas piekrastes dzīvotnes, jūras līmenim paaugstinoties,

Foto: Toms Grīnbergs, LU Preses centrs

Datorikas fakultātes profesors Rūsiņš Mārtiņš Freivalds
Foto no Datorikas fakultātes arhīva

klimatam mainoties un Eiropas ekonomikai turpinot pieaugt. Katedras pētnieki piedalās arī Eiropas teritoriālās sadarbības programmas INTERREG IV A projektā «Vide, pārtika un veselība Baltijas jūras reģionā – no paradumiem līdz izpratnei».

Fizikas un matemātikas fakultāte

Pašlaik Fizikas un matemātikas fakultātes Optometrijas un redzes zinātnes nodaļā norit darbs projektā «Skolas vecuma bērnu redzes un redzes uztveres traucējumu pētīšana un diagnostikas metodikas izstrāde», tā mērķis ir skolas vecuma bērnu redzes un redzes uztveres traucējumu efektīva diagnosticēšana ārpus redzes speciālistu prakses vietām, kā arī redzes un redzes uztveres traucējumu diagnostikas metodiku izstrāde, kas pielāgota skolas vecuma bērniem specifisko tuvuma redzes funkciju profilaktiskai novērtēšanai skolas apstākļos. Tāpēc paredzēts izveidot redzes funkciju skrīninga metodi un redzes uztveres novērtēšanas metodi, kā arī veikt epidemioloģisko pētījumu. Pirmajā projekta realizēšanas

Foto: Toms Grīnbergs, LU Preses centrs

gadā pētnieki ir izstrādājuši un pilnveidojuši redzes skrīninga metodi un tās dažādos veidus testējuši, pārbaudot redzi vairāk nekā 2000 skolēniem sešās Latvijas skolās. Skolēniem un viņu vecākiem jau ir iespēja projekta mājaslapā *lu.lv/redze* sadaļā «Noderīga informācija» uzzināt par redzes funkcijām, skrīningu, iegūt informāciju par to, kā mazāk kaitēt savai redzei u. c. Projekts tiek realizēts no 2011. gada 1. aprīļa līdz 2013. gada 31. decembrim.

Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultāte

Foto: Ervīns Lukševičs, LU ĢZZF

Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultātes profesors Ervīns Lukševičs un Aleksandrs Ivanovs no Sanktpēterburgas Universitātes Krievijas Centrālā zinātniski pētnieciskā ģeoloģiskās izpētes muzeja (CNIGR) kolekcijā atklājuši jaunu četrkājaino (Tetrapodu) sugu no Dienvidtimana. Vēlā devona četrkājainie ir agrīnie mugurkaulnieki ar kājām, kas ļoti līdzīgi saviem daivspurzivju senčiem un veido pāreju starp zivīm un sauszemes dzīvniekiem. Jauno četrkājaino sugu no Dienvidtimana pašlaik pārstāv daudzas fosilijas, kas iegūtas laikā no 2008. līdz 2012. gadam. Divreiz pie lžmas upes ir notikušas starptautiskas ekspedīcijas ar Krievijas, Latvijas (LU Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultātes) un Zviedrijas zinātnieku piedalīšanos, turklāt 2012. gada jūlijā izrakumus ir atbalstījis *National Geographic* fonds. Galvaskausa, žokļu un daži plecu joslās kauli ir lieliski saglabājušies Sosnogorskā svītas kalnā. Vairāk nekā 50 atrastie skeleta elementi pieder vienai sugai, tas padara šo sugu par vienu no vispilnīgāk zināmajām devona tetrapodu sugām un ļauj izveidot ticamu galvaskausa rekonstrukciju. Rūpīga iepazīšanās ar materiālu, kas iegūts līdz 2012. gadam, jau ir ļāvusi izvirzīt hipotēzi, ka šī jaunā suga ieņem stāvokli starp plaši pazīstamo daivspurzivi *Tiktaalik* no Kanādas un četrkājaino *Ventastega* no Latvijas, tādējādi jaunā suga ir pati primitīvākā starp tām, kas zināmas pēc ekstensīviem materiāliem. Zinātnieku grupa, kuras sastāvā ir arī fakultātes profesors Ervīns Lukševičs, jau ir ziņojusi par atklājumu vairākos saietos, arī Starptautiskajā paleontoloģijas kongresā Londonā. Zinātnieki plānojuši piešķirt šai sugai nosaukumu un publicēt ziņas par atklājumu 2012. gada beigās.

Humanitāro zinātņu fakultāte

Astoņu gadu laikā fakultātes Āzijas studiju nodaļas pasniedzējs Pēteris Pildegovičs izstrādājis ķīniešu–latviešu vārdnīcu. 2010. gada 29. septembrī Latvijas Universitātes Lielajā aulā notika «Lielās ķīniešu–latviešu vārdnīcas» atvēršanas svētki. «Lielajā ķīniešu–latviešu vārdnīcā» iekļauti 5000 ķīniešu valodas vārdi un 50 000 vārdu grupas, tās apjoms ir 1025 lappuses. Vārdnīcā iekļauta arī Ķīnas vēstures

«Lielās ķīniešu–latviešu vārdnīcas» atvēršanas svētki. Grāmatas autors Pēteris Pildegovičs sniedz autogrāfu HZF profesorei Sigmāi Ankravai. Foto: Toms Grīnbergs, LU Preses centrs

hronoloģija, informācija par ķīniešu mūzikas instrumentiem, akupunktūras punktiem, kā arī Ķīnas provinču abreviatūras, pasaules valstis, reģioni un valūtas, ķīmisko elementu tabula u. c., tādējādi palielinot izdevuma informatīvo vērtību. Vārdnīca ir vērtīgs ieguldījums Latvijas un Ķīnas iedzīvotāju savstarpējās komunikācijas uzlabošanā, kā arī atbalsts tiem, kuri vēlas mācīties latviešu vai ķīniešu valodu. Vārdnīcu izdevusi *Commercial Press of China*, un tās metiens ir 1000 eksemplāru. «Lielā ķīniešu–latviešu vārdnīca» tika izstādīta arī Latvijas paviljonā «Expo 2010» Šanhajā.

Juridiskā fakultāte

Juridiskās fakultātes pētnieki turpina darbu projektā «Latvijas Republikas Satversmes komentāri. I nodaļa. Vispārējie noteikumi», ko plānots pabeigt šī gada 31. decembrī. Darba virsmērķis ir veicināt vienveidīgu Satversmes normu iztulkošanu un piemērošanu, paaugstināt sabiedrības zināšanu līmeni par Satversmes normu saturu, kā arī attīstīt sabiedrības

Latvijas Republikas Satversmes VIII nodaļas komentāru projekta atklāšanas pasākums. Foto: Toms Grīnbergs, LU Preses centrs

tiesisko kultūru. Satversmes I nodaļas komentāru izstrādāšana ir likumsakarīgs turpinājums jau pabeigtajiem projektiem «Latvijas Republikas Satversmes komentāri. VIII nodaļa. Cilvēka pamattiesības» un «Latvijas Republikas Satversmes komentāri. VI–VII nodaļa». Šo pētnieku darbu var uzskatīt par ievērojamāko zinātnisko sasniegumu Latvijas tiesību zinātnē pēdējo desmit gadu laikā. Īpaši nozīmīgi ir izstrādātie komentāri VIII nodaļai, kas 2011. gada beigās tika apkopoti grāmatā «Latvijas Republikas Satversmes komentāri, VIII nodaļa. Cilvēka pamattiesības». Darbs ar šo vērtīgo izdevumu – no idejas līdz īstenošanai – ilga trīs gadus Juridiskās fakultātes profesora Ringolda Baloža vadībā. Zinātniskie komentāri ir populārs zinātniskā izklāsta stils, kas lasītājam viegli uztverams. Tāpēc pētnieku izstrādātie Satversmes komentāri paredzēti jebkuram interesentam, jo īpaši praktizējošiem juristiem un tiesību zinātņu studentiem.

Ķīmijas fakultāte

Ķīmijas fakultātes Fizikālās ķīmijas katedrā pēdējos gados

Nātrija smektitā izdalīšana no suspensijas ar KOHIDRAC palīdzību. Foto no Ķīmijas fakultātes arhīva

Joti sekmīgi norit Baltijas reģiona triasa mālu, kas satur smektitu, bagātināšanas un organofilizācijas pētījumi, kas ļauj iegūt jaunus materiālus uz vietējo zemes dziļu resursu bāzes. Visvērtīgākā triasa mālu īpašība ir to augstā sorbcijas spēja. Fakultātes pētnieku mērķis ir izstrādāt jaunus tehnoloģiskos paņēmienus vietējo smektitu mālu bagātināšanai un aktivācijai. Bagātinātos smektitu mālus var izmantot jauno produktu iegūšanai, piemēram, sorbentu izstrādei farmaceutiski aktīvo vielu savākšanai no atūdeņiem. Latvijas triasa mālos ir zems smektitu saturs (ap 30–40%). Šogad pētnieki Eiropā ir patentējuši jaunu metodi, kas ļauj koncentrēt vajadzīgo smektitu frakciju līdz 70–80%, to izgulsnējot no suspensijas ar koagulantu KOHIDRAC palīdzību. Parasti sorbentus pēc to izlietošanas izolē no apkārtējās vides vai sadedzina. Pašlaik ir aprobēta metodika, kā 450–460 °C temperatūrā izturētu smektitu var atgriezt sākuma stāvoklī. Šis process var kalpot kā modelis reālu sorbentu reģenerāšanai. Plānots, ka mālu izmantošana par sorbentiem ļautu samazināt bīstamo vielu saturu atūdeņos un līdz ar to vairākkārt palielinātu ražošanas apjomus, atslopot atīrīšanas ierīču darbu.

Medicīnas fakultāte

Lai noskaidrotu Latvijas populācijā esošo polimorfismu ietekmi uz dažādu perorālo antidiabētisko medikamentu efektivitāti un panesamību un lai izstrādātu ģenētisko variāciju paneli farmakoģenētiskajiem diagnostikas testiem, Valsts pētījumu programmas BIOMEDICINE ietvaros ir izveidots un uzsākts longitudināls prospektīvs klīniskais novērojums – Optimālas personalizētas ārstēšanas programma (OPTIMED),

Foto: Toms Grīnbergs, Latvijas Universitātes Preses centrs

kurā iesaistīti pacienti ar 2. tipa cukura diabētu. Pētījuma dalībniekiem tiek veikta detalizēta anamnēzes ievākšana un fenotipēšana, kā arī viņi tiek regulāri novēroti un ārstēšanas efektivitāte izvērtēta vismaz 3 gadus pēc iesaistīšanās projektā. Pētījumu rezultātā pētnieku grupa identificēja ģēnu polimorfismus un izveidoja metformīna nepanesamības ģenētiski prognostisko testu METFOseq, ar kura palīdzību pirms metformīna terapijas uzsākšanas ir iespējams apzināt pacientus, kuriem ir augstāks metformīna blakusparādību risks. Pētījuma autori atklāja OCT1 gēna delēciju jeb nelielu gēna posma iztrūkumu, kas sastopams apmēram 40% Latvijas iedzīvotāju. Informācija par šo gēna mutāciju bija atrodama zinātniskajās datubāzēs, bet tās ietekme uz zāļu panesamību līdz šim vēl nebija pētīta. Pētījuma rezultāti liecina, ka tiem diabēta pacientiem, kam ir šis ģenētiskais variants (OCT1 gēna delēcija), metformīna nepanesamība ir sastopama 1,72 reizes biežāk. Šī darba rezultātā tapušo zinātnisko rakstu, kura pirmā autore ir Linda Tarāsova, 2012. gada septembrī publicēs starptautiskais citējamais žurnāls *Pharmacogenetics and Genomics*.

Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultāte

Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultāte sadarībā ar 6 Latvijas augstskolām, 15 pašvaldībām, 25 izglītības iestādēm, 5 nevalstiskajām organizācijām un Izglītības un zinātnes ministrijas Valsts izglītības un saturu centru īsteno projektu «Atbalsta programmu izstrāde un īstenošana sociālās atstumtības riskam pakļauto jauniešu atbalsta sistēmas izveidei». Projekta gaitā paredzēts izziņāt, modelēt, aprobēt

Foto: Toms Grīnbergs, Latvijas Universitātes Preses centrs

un izvērtēt sociālās atstumtības risku mazināšanas un novēršanas sistēmu 13–25 gadus veciem jauniešiem, lai samazinātu sociālās atstumtības riskus un to jauniešu skaitu, kas agri pamet mācības un neturpina izglītību, kā arī lai veicinātu viņu profesionālās ievirzes izglītību un nodarbinātību. Projekta virsmērķis ir izstrādātās atbalsta sistēmas ieviešanas rezultātā samazināt sociālās atstumtības riskam pakļauto jauniešu skaitu 15 pašvaldībās un 25 izglītības iestādēs, veicinot viņu iesaistīšanos izglītībā un nodarbinātībā, kā arī sabiedrībā. No 2011. gada janvāra līdz oktobrim pētnieku grupa veica pētījumu «Sociālās atstumtības riskam pakļauto jauniešu sociālpsiholoģiskais portrets Latvijā».

Sociālo zinātņu fakultāte

Kopš 2005. gada Latvijas Universitātes Sociālo un politisko

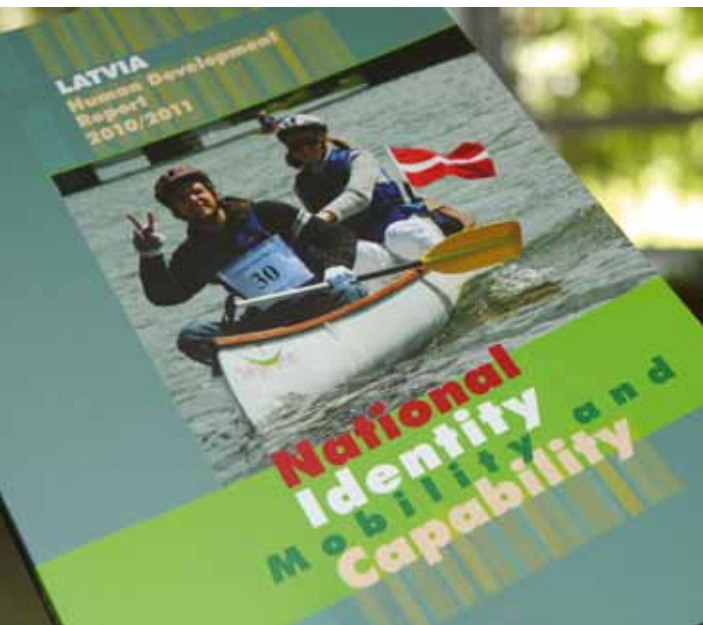

Foto: Toms Grīnbergs, Latvijas Universitātes Preses centrs

pētījumu institūts (LU SPPI) sadarbībā ar vēl 4 Latvijas augstskolām ir pārņēmis Tautas attīstības pārskata projektu, kurā ik pa diviem gadiem tiek apkopoti mērījumi ne tikai ekonomiskajā, bet arī sociālajā, veselības, izglītības un drošības izjūtas jomā. Pārskati domāti plašam lasītāju lokam – studentiem, žurnālistiem, pašvaldību darbiniekiem, politikas veidotājiem, visiem, kam rūp cilvēka labklājība un Latvijas attīstība. LU SPPI jau ir izdevis četrus pārskatus. 2011. gada 30. novembrī notika jaunākā pārskata «Pārskats par tautas attīstību 2010/2011: Nacionālā identitāte, mobilitāte un rīcībspēja» (galvenās redaktores Brigita Zepa un Evija Kļave, LU SPPI) atklāšanas svētki. 2012. gada aprīlī Latvijas Zinātņu akadēmija, apkopojot iesniegtos universitāšu, zinātnisko institūtu un centru priekšlikumus, par vienu no divpadsmit nozīmīgākajiem Latvijas zinātnes sasniegumiem 2011. gadā nosaukusi šo izdevumu, norādot, ka ir veikts būtisks zinātnisks pētījums par nacionālo identitāti un Latvijas sabiedrības attīstību.

Teoloģijas fakultāte

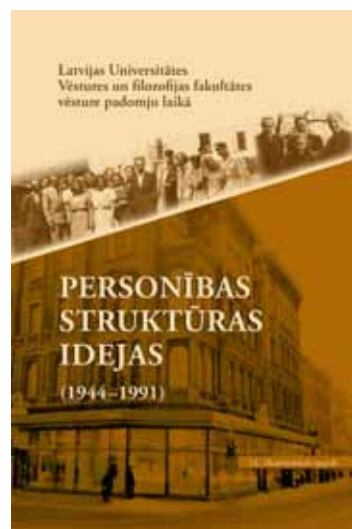
No 2008. gada līdz 2009. gadam fakultātes mācībspēki un studenti asoc. prof. Daces Balodes vadībā īstenoja projektu «Idejas un prakses Latvijas kristietībā 20. gs. 20. un 30. gados Eiropas kontekstā». Tā mērķis bija pētīt 20. gs. 20. un 30. gadu Latvijas akadēmiskās teoloģijas mantojumu un tautas reliģiozitāti Eiropas kristietības teoloģisko strāvotumu un institucionālo pārkārtojumu, politisko un citu procesus

kontekstā. Projekta īstenošanas gaitā fakultātes mācībspēki un studenti analizēja gan kristietības praksi, gan teoloģijas ideju vēsturi, kas parādīja kristietības lomu tā laika sabiedrībā, tās mijiedarbību ar kultūru un politiku. Projekta tematam veltītos semināros un konferencēs, kā arī vienā no fakultātes teoloģisko un kultūrvēsturisko rakstu krājuma «Ceļš» numuriem atsevišķos rakstos tika apkopoti šī projekta pētnieku grupas darba rezultāti, līdz ar to darot tos pieejamus studentiem un citiem interesentiem. Līdz ar konferences norisi un krājuma publikāciju pētnieciskajā aprītē ir parādījušies jauni fakti un interpretācijas, kas papildina pagaidām maz aktualizēto letonikas studiju jomu, kas skar kristietības vēsturi Latvijā.

Vēstures un filozofijas fakultāte

Vēstures un filozofijas fakultātes bijušie studenti, kā arī fakultātes pasniedzēji veikuši pētījumu un sagatavojuši grāmatu, kas izdota LU Akadēmiskajā apgādā – «Latvijas Universitātes Vēstures un filozofijas fakultātes vēsture padomju laikā. Personības, struktūras, idejas (1944–1991)», aptverot akadēmisko un ikdienas dzīvi šajā fakultātē no 1944. līdz 1991. gadam. Grāmatas autori ir vēsturnieki Jānis Keruss, Ineta Lipša, Inese Runce, Kaspars Zellis. Zinātniskais pētījums ir pirmais plašākais mēģinājums aptvert un izprast akadēmisko un ikdienas dzīvi LU Vēstures un filozofijas fakultātē no 1944. līdz 1991. gadam. No 1944. līdz 1954. gadam tā saucās Vēstures fakultāte, no 1954. līdz 1970. gadam – Vēstures un filoloģijas fakultāte, bet kopš 1970. gada – Vēstures un filozofijas fakultāte. Grāmatas pirmajā daļā ir publicēti mutvārdu vēstures avoti – interviju fragmenti ar mācībspēkiem, kuri docējuši fakultātē padomju laikā. Otrā daļā veido pētījums, kas galvenokārt balstīts uz Latvijas Valsts arhīva dokumentu studijām. Lielā pieprasījuma dēļ grāmatai ir iznācis arī otrs, papildinātais izdevums.

The pride of the University of Latvia faculties

The University of Latvia has 13 faculties, which not only educate new students but also are places, where active scientific and research work is conducted. This article offers an insight into the most important, interesting and creative researches that have been carried out at the faculties during the last five years by actively involving the scientific personnel, teachers and even students! Presented below are the researches conducted at all 13 UL faculties, which include carrying out scientific projects, issuing books and even discovering a new extinct animal species!

Foto: Toms Grīnbergs, LU Preses centrs

Reiz stipendiāti, tagad absolventi

Jeļena POĻAKOVA,
LU Fonda komunikācijas speciāliste

Katru gadu spējīgi un motivēti studenti var saņemt kādu no Latvijas Universitātes Fonda piedāvātajām mecenātu stipendijām. Ik gadu daļa stipendiātu kļūst par Latvijas Universitātes absolventiem. Ir interesanti palūkoties, ko LU absolventi – LU Fonda stipendiāti dara pēc tam, kad ir saņēmuši diplomu un atstājuši Universitātes telpas.

MARIJA ĀBELTIŅA,
Kristapa Morberga stipendiāte 2003./2004. akad. gadā

- Ko jūs ikdienā darāt, kāds ir jūsu darbs? Kas jums tajā vislabāk patīk?
- Es strādāju divās profesijās – esmu psiholoģe un sabiedrisko attiecību speciāliste. Abas profesijas saistās ar komunikāciju

un kontaktu ar cilvēkiem. Tās ir līdzīgas un reizē ļoti atšķirīgas. Man dažkārt jautā – vai tās netraucē viena otrai? Mana atbilde ir, ka tās papildina viena otru un ļauj smadzenēm pārslēgties un strādāt efektīvāk.

Kā psiholoģei man ir sava privātprakse, bet arī vairāk nekā septiņus gadus darbojos krīžu un konsultāciju centrā «Skalbes», sniedzot cilvēkiem atbalstu visgrūtākajos viņu dzīves brīžos. Turklāt vairāk nekā desmit gadus darbojos, vadot un organizējot dažādas pašattīstības un pašizpētes grupas, esmu autore psiholoģiskās izaugsmes treniņiem un apmācību kursiem Latvijas Universitātē, Rīgas Stradiņa universitātē, Starptautiskajā praktiskās psiholoģijas augstskolā. Brīvos brīžos rakstu publikācijas interneta portāliem un žurnāliem.

Psihologa darbs iedvesmo ar iespēju palīdzēt cilvēkiem mainīt viņu dzīvi no iekšpuses, negaidot apstākļu maiņu vai sabrukumu. Man gandarījumu rada cilvēku smaidi, viņu pārliecība par sevi, jaunas atklāsmes un attiecību, karjeras, veselības reāla uzlabošanās.

Psihologa darbs ir ļoti intīms process, jo tu esi liecinieks un palīgs cilvēka visdziļākajām pārmaiņām. Tas rada gan atbildību, gan arī neizmērojamu prieku par cilvēka neizsmeļamajām spējām.

Savukārt sabiedriskās attiecības ir vairāk saistītas ar sociālo psiholoģiju un cilvēka uzvedību, pārstāvot kādu grupu vai iesaistoties dažādos sociālos procesos. Ikdienā es domāju par to, kā motivēt cilvēkus būt aktīvākiem pilsoņiem un iesaistīties tik sarežģītos procesos kā pilsētplānošana, kā arī ļaut runāt vienā valodā un savest kopā tos, kas gadu desmitiem ir izstrādājuši pilsētas plānus, un tos, kas varbūt pirmo reizi ir ieraudzījuši karti. Tas ir milzīgs izaicinājums, turklāt daudz gadu garumā, bet tas arī ir visinteresantākais!

– Pastāstiet nedaudz par to, kā attīstījās jūsu karjera!

– Ceru, ka mana karjera attīstās vēl aizvien. Šobrīd tuvojas noslēgumam manas psihoterapeita apmācības kognitīvi biheiviorālā terapijā. Ļoti sarežģīts nosaukums, bet būtība ir vienkārša – es apgūstu metodes, kā ātri un zinātniski pamatoti palīdzēt cilvēkiem tikt galā ar visdažādākajām psiholoģiska rakstura grūtībām un problēmām, piemēram, attiecību ķībelēm ar tuviniekiem un darba kolēģiem, publiski uzstāšanās un sarkšanu, depresiju un panikas lēkmēm. Pirmie klienti man bija maģistrantūras laikā Latvijas Universitātes Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātes palīdzības centrā, un pēc studijām es devos uz krīžu un konsultāciju centru «Skalbes», kur darbojos vēl aizvien. Gūstot praktisku pieredzi, arvien vairāk iesaistos krīzes komandas darbā – dodos uz izsaukumiem kopā ar Rīgas VUGD un sniedzu psiholoģisko atbalstu notikumu vietā.

Savukārt kā sabiedrisko attiecību speciāliste es ilgus gadus darbojos Rīgas pašvaldībā – Pilsētas attīstības departamentā, kur sāku kā viena projekta vadītāja, bet tagad kūrēju visus jautājumus, kas saistās ar sabiedriskajām attiecībām šajā iestādē. Šajā darbā es arī turpinu izglītoties un meklēju efektīvākās metodes, kā izprast dažādu cilvēku grupu intereses, vajadzības un vērtības un kā tās vislabāk saskaņot.

– Ja jums tagad vajadzētu salīdzināt, kādas bija jūsu gaidas attiecībā uz jūsu karjeru tad, kad uzsākāt studijas, un šobrīd, kas ir mainījies, attīstījies?

– Tad, kad uzsāku studijas, es nedomāju, ka man būs divas profesijas. Taču, ejot katru no šiem ceļiem, tie attīstās ļoti harmoniski. Vienīgi sāk trūkt laika, lai paspētu realizēt visas ieceres un labās idejas. Es pieņemu, ka varētu pienākt brīdis, kad šie ceļi var saplūst vienotā straumē, vai arī es izvēlēšos par labu vienai profesijai, vai arī atradīšu pavisam negaidītu risinājumu. Negaidīti un radoši risinājumi – tie man tīk vislabāk!

– Ko jums nozīmēja stipendijas iegūšana?

– Kā šodien atceros to dienu, kad man piezvanīja un apstiprināja stipendijas iegūšanu. Es biju tik ļoti iepriecināta, ka lēkāju uz vienas kājas, un biju pilnībā laimīga! Stipendijai bija divējāda nozīme – gan materiālā palīdzība, gan atzīnība par paveikto darbu. Materiālā puse ļāva nodoties studijām un drūžaini nemeklēt papildu ienākumus, savukārt nemateriālā deva pārliecību, ka tam, ko es daru un rakstu, ir nozīme. Varētu teikt, ka Universitāte, piešķirot stipendiju, bija kā gādīga *Alma Mater* burtiskā nozīmē.

– Stipendija – ko tā mainīja jūsu dzīvē? Kādas priekšrocības jums radās, iegūstot stipendiju?

– Ļoti ilgus gadus man pie sienas karājās apliecinājums stipendijas iegūšanai, skaidrā rāmītī uz zelta papīra. Katru reizi

ejot tam garām, es jutos lepna par padarīto – ja gadījās skumīgāki brīži, tas mani iedvesmoja, priecīgos brīžos tas vairoja prieku. Kā jau minēju, stipendijas iegūšana deva iekšējo pārliecību, ka manai pētnieciskajai interesei ir nozīme, ka cilvēku vērtību sistēmas izpētei un tās saiknes ar profesionālo darbību izpētei ir nozīme, ka studijas kā tādas ir nopietns darbs un to kāds patiešām novērtē.

– Kā jūs raksturotu veiksmīgu karjeru?

– Veiksmīga ir tā karjera, kas mūs noved līdz mērķim. Nav nozīmes tam, cik augstu mēs varam uzrāpties pa karjeras kāpnēm vai cik ātri tas notiek, svarīgs ir ceļš – tam jāsigādā prieks – un rezultāts – tam jādod gandarijums un jāiedvesmo jauniem atklājumiem.

– Kas jaunaajiem studentiem būtu jādara, lai gūtu panākumus?

– Jāiet savs ceļš un jākomunicē. Mēs dzīvojam sabiedrībā, un, lai gūtu panākumus citu cilvēku vidū, ir jāprot komunicēt – izteikt savas vēlmes, uzdot jautājumus, saprast citu vajadzības, uzklausīt, pārliecināt, iedvesmot, aizraut, konfliktēt, pierādīt, publiski uzstāties, konkurēt utt. Cik bieži cilvēki nenokļūst tur, kur vēlas, vai neiegūst to, ko vēlas, jo viņi vienkārši neprasa, nenoskaidro, neuzdod jautājumus? Es noteikti esmu par komunikāciju, par tās efektīvu izmantojumu!

– Kādas ir jūsu atmiņas par Universitāti?

– Gaišas, intensīvas un krāsainas. Es biju ļoti aktīva studente gan mācībās, gan pašpārvaldes lietās, gan studentu tuisiņos! Bakalaura studijās es ieguvu sarkano diplomu, ļoti intensīvi un azartiski mācoties, paralēli ar draugiem kursabiedriem

Marija Ābeltiņa. Foto no privātā arhīva

atdzīvinājām psiholoģijas studentu asociāciju (LUPSA), piedalījāties katedras un fakultātes mācību spēku sēdēs, jo gribējām zināt, kā un kas tiek lemts par mūsu studijām. Dažkārt man tagad studenti prasa, vai mūs laida uz sēdēm un ko mēs tur darījām? Mēs izteicām savu viedokli, priekšlikumus, dažkārt pat protestus par tiem jautājumiem, kas skar mūsu ikdienu. Bija arī konflikti, kā jau reālajā dzīvē. Bet kopumā mūsu aktīvā darbošanās ir atstājusi pozitīvu ieguldījumu mācību saturā. Universitāte atbalstīja arī mūsu ārzemju braucienus pieredzes apmaiņai ar citām Eiropas psiholoģijas studentu organizācijām. Tur es guvu dzelzainu pārliecību, ka mūsu Universitātes dotās zināšanas psiholoģijā pilnībā atbilst Eiropas līmenim un dažkārt pat apsteidz to!

MĀRTIŅŠ PĀPARIŅSKIS, Kristapa Morberga stipendijas ieguvējs 2003./2004. akad. gadā

– Ko jūs ikdienā darāt? Kas jums vislabāk patīk jūsu darbā?

– Es esmu jaunākais pētnieks (*junior research fellow*) Meriona koledžā Oksfordas Universitātē. Lielāko daļu laika es veltu pētniecībai un publikācijām dažādos starptautisko tiesību jautājumos. Pēdējo pusgadu pamatā strādāju ar diviem lielākiem projektiem: rediģēju dokumentu kopumu starptautiskajās ieguldījumu aizsardzības tiesībās, kas publicēts šā gada jūlijā, un slīpēju uz doktora disertācijas balstītu monogrāfiju, ko Oksfordas Universitātes izdevniecība publicēs nākamā gada sākumā. Bez tam trimestru laikā es vadu lekcijas un seminārus Oksfordas Universitātes Juridiskajā fakultātē dažādos starptautisko tiesībuursos un pildu dažādus akadēmiska rakstura pienākumus (studentu uzņemšanas intervijas, disertāciju vadīšana un eksaminēšana u. tml.). Latvijā esmu ārlietu ministra Starptautisko un Eiropas tiesību neatkarīgo ekspertu padomes loceklis un esmu piesaistīts konsultants (*ofcounsel*) zvērinātu advokātu birojā «Sorainen», kas ar LU Fonda palīdzību atbalsta arī jaunus pētniekus, piešķirot tiem stipendijas. No pēdējā laikā interesantākajām lietām varētu minēt Saeimas pārstāvniecību divās lietās Satversmes tiesā par Kredītiestāžu likuma atbilstību Satversmei, ko pagājušā gadā paveicām kopā ar «Sorainen» kolēģiem. Manā darbā man patīk gandrīz pilnīgi viss. Ja būtu nepieciešams izvēlēties noteiktu darba šķautni, tas varētu būt manu akadēmisko un profesionālo interešu ideālais sakritums un iespēja gan pētīt, gan praktizēt starptautiskās tiesības un starptautisko strīdu risināšanu.

– Ja tagad vajadzētu salīdzināt, kādas bija jūsu gaidas attiecībā uz karjeru tad, kad uzsākat studijas, un šobrīd, vai kaut kas ir mainījies?

– Pavisam noteikti es neparedzēju savas karjeras attīstību šajā virzienā. Katrs nākamais solis bija nopietna izvēle – jurista diploms Latvijas Universitātē, maģistra grāds Oksfordā, doktora grāds Oksfordā, pētnieka pozīcijas Ņujorkas Universitātē un Oksfordas Universitātē.

– Ko jums nozīmēja stipendijas iegūšana?

– Kristapa Morberga stipendiju uztvēru kā augstu novērtējumu savam veikumam studiju jomā, kā arī pirmajiem soļiem zinātniskā darba laukā. Stipendija cēla manu pašvērtējumu, pierādot, ka varu veiksmīgi konkurēt ar labākajiem studentiem. Stipendija bija arī rosinājums izmēģināt spēkus mācībās starptautiskā vidē.

Esmu darbojusies arī Latvijas Universitātes Studentu padomē. Tā bija neaizmirstama politiskās dzīves skola – ar kaislīgām priekšvēlēšanu kampaņām, spraigām plenārsēžu debatēm, smalkām intrigām un atklāsmi, ka daudzas lietas tiek lemtas ārpus atklātām diskusijām. Es kā emocionāla studente brīžiem ļoti pārdzīvoju notikušo, bet tas mani iemācīja redzēt, ka cilvēki tik daudzveidīgi risina lietas, cik ļoti atšķirīgi viņi redz pasauli un kā atrod vai neatrod kopsaucēju savām un kolektīva kopīgajām interesēm.

– Vai jūs vēlētos te atgriezties?

– Noteikti! Un es arī ik pa brīdim iegriežos, lai atbalstītu, pastāstītu un padalītos tajā, ko atceros, zinu, esmu pieredzējis.

– Kā jūs raksturotu veiksmīgu karjeru?

– Darbs, kas ir galvenokārt interešu realizācijas joma, nevis tikai iztikas pelnīšanas avots. Iespēja strādāt intelektuāli stimulējošā vidē. Iespēja redzēt sava darba rezultātus.

– Kādas ir jūsu atmiņas par Universitāti?

– Vispozitīvākās. Man šķiet, ka Universitātes ģenialitāte ir apvienot kvalitatīvu izglītību, kas domāta visiem studentiem, ar iespēju gandrīz neierobežoti pilnveidoties tiem, kas izrāda šādu interesi.

– Vai jūs vēlētos atgriezties Latvijas Universitātē?

– Pavisam noteikti. Bez Universitātes es nebūtu tas, kas es esmu šobrīd, un es to nekad neaizmirsīšu.

Mārtiņš Paporinskis. Foto no privātā arhīva

ILZE POSUMA,

Kristapa Morberga stipendiāte 2001./2002. akad. gadā

– Ko jūs ikdienā darāt? Kāds ir jūsu darbs, kas jums tajā patīk?

– Lai pateiktu, ko ikdienā daru, vispirms īsi jāraksturo Latvijas Bankas funkcijas un vieta valsts pārvaldes struktūrā – es vadu tās Juridisko pārvaldi. Latvijas Banka ir valsts centrālā banka un Eiropas Centrālo banku sistēmas locekle. Tās svarīgākie uzdevumi ir noteikt un īstenot monetāro politiku, pārvaldīt ārējos aktīvus, darboties kā valdības finanšu aģentam, emitēt nacionālo valūtu, veicināt maksājumu sistēmu raitu darbību Latvijas Republikā, vākt, apkopot un publicēt finanšu un valsts maksājumu bilances statistikas datus, uzturēt Kredītu reģistru. Latvijas Bankas Juridiskajā pārvaldē veidojas minēto jautājumu normatīvais pamats. Vadīt centrālās bankas Juridisko pārvaldi ir liela atbildība un izaicinājums, iespēja ietekmēt procesus, meklēt inovatīvus risinājumus. Daudzveidīgie juridiskie jautājumi prasa plašu juridisko zināšanu spektru, kas man liek nepārtraukti papildināt zināšanas. Tā ir nenovērtējama iespēja profesionāli pilnveidoties, turklāt darot to, kas mani patiesi interesē.

– Kā jūs varētu raksturot veiksmīgu karjeru?

– Par karjeru vienmēr esmu domājusi profesionālā, ne amatu izpratnē. Mani kopš studiju laikiem interesējusi gan publiska, gan privāta rakstura juridisku jautājumu risināšana, un bija izaicinājums izvēlēties, kurus no tiem studēt padziļināti. Protams, bija bažas, vai būs iespēja strādāt darbu, kurā savienotas šīs lietas. Tagad droši varu teikt, ka tādu esmu atradusi. Raksturojot veiksmīgu karjeru, mana pārliecība ir, ka tas, kas tiek darīts no sirds, cilvēku dara laimīgu un darba rezultātu – teicamu. Kā teicis Konfūcijs – izvēlies darbu, ko mīli, un tev vairs nekad savā dzīvē nebūs jāstrādā.

– Pastāstiet, ko jums nozīmēja stipendijas saņemšana studiju laikā?

– Stipendijas iegūšana pirmkārt bija ļoti liels pagodinājums. Stipendija nozīmēja novērtējumu manām tā brīža zināšanām un sasniegumiem, apliecinājumu tam, ka notiek attīstība, ka tas, ko mācos, ir un būs vajadzīgs. Tas bija nozīmīgs stimuls turpināt uzsāktu, kā arī stiprināja pārliecību, ka izglītība ir vērtība. Protams, radās arī papildu atbildības sajūta, kas līdzēja sarežģītākos brīžos.

– Ar ko, jūsuprāt, pašreizējie studenti atšķiras no jūsu laika studentiem? Kas tagad ir citādāk?

– Runājot par šodienas studentiem, manuprāt, ikdiena ir kļuvusi daudz, daudz straujāka, ne tikai notikumu ziņā, bet galvenokārt informācijas apmaiņas ātruma dēļ. Informācija ir pieejama samērā brīvi, ērti, ātri un lielā apjomā. Un, kā mēdz teikt, kam pieder informācija, tam pieder vara. Manuprāt, tagad studentiem viens no lieliem izaicinājumiem ir mācēt šo varu izmantot, lai radītu jaunas vērtības.

Sociālajā ziņā, manuprāt, studenti joprojām ir tādi paši – zinātkāri, draudzīgi, atbalstoši, tādi, kas grib un spēj vienmēr un visur priedēties un baudīt dzīvi. Man ir bijusi izdevība izbaudīt un salīdzināt dažādu studiju pieredzi – bakalaura studijas Latvijas Universitātē, gads pavadīts Oksfordas Universitātē, studējot Eiropas Savienības tiesības, pirms desmit gadiem pabeigtas maģistra studijas Latvijas Universitātes Juridiskajā fakultātē un pavisam nesen – pirms pāris gadiem – Rīgas Stradiņa universitātē iegūts maģistra grāds uzņēmējdarbības vadībā un uzņēmumu un iestāžu vadīšanā. Man laimējies, ka visur līdzās bijuši fantastiski, iniciatīvas bagāti cilvēki, kas

Ilze Posuma. Foto no LU Fonda arhīva

nepieciešamības brīdī snieguši atbalstu un radījuši radošu atmosfēru.

– Kā jūs domājat, kas jaunajiem studentiem būtu jādara, lai gūtu panākumus?

– Manuprāt, panākumu atslēga pirmkārt ir pati studēšana – ar izpratni, interesi un pārliecību, kā arī vēlmi vienmēr izdarīt nedaudz vairāk nekā nepieciešams – tad rezultāti neizpaliks. Man studiju laikā ļoti palīdzēja arī sabiedriskās aktivitātes – darbošanās nevalstiskajā sektorā. Tas radīja piederības sajūtu, ļāva iepazīt daudz cilvēku ar līdzīgiem uzskatiem un vērtībām, kā arī neizbēgami attīstīja dažādas sociālās prasmes – komunikāciju un sadarbību, saziņas un piemērošanās spējas, prasmi risināt problēmas un citas.

– Pastāstiet, kādas ir jūsu atmiņas par Universitāti, vai jūs vēlētos te atgriezties?

– Tā ir un vienmēr būs mana *Alma Mater* ar interesantu un radošu vidi un pasniedzējiem. Universitāte man ir devusi zināšanas, kuras varu izmantot un attīstīt. Universitātē atgriezies vienmēr ir patīkami – tiek uzjundītas jaukas atmiņas, rodas pārdomas par nākotni un neliels, vienlaikus patīkams satraukums.

Once scholarship holders, now graduates

Each year able and motivated students get a chance to receive a scholarship offered by the University of Latvia Foundation (ULF) patrons. Each year a part of the scholarship holders graduate the University of Latvia (UL). But what do UL alumni and ULF scholarship holders do after receiving their diploma and leaving the walls of the University? In the conversation with three UL alumni and holders of the ULF scholarships we found out what they are doing at the moment and what role the University and the scholarships played in their lives.

LATVIJAS
UNIVERSITĀTE
ANNO 1919

LATVIJAS UNIVERSITĀTES
FONDS

ATBALSTĪT SAVU ALMA MATER IR VIENKĀRŠI!

- Latvijas Universitātes Fonds ir izstrādājis ērtu, caurskatāmu un uzticamu sistēmu, lai mecenātam – absolventam būtu ērti un droši ziedot un atbalstīt Latvijas Universitātes esošos studentus.
- Atbalstīt ir pavisam vienkārši – izvēloties mērķi, kas Jūs uzrunā visvairāk, Jūs varat sniegt tam atbalstu ar vairāku banku definēto maksājumu vai tiešsaistes maksājumiem LU Fonda mājas lapā www.fonds.lv/atbalstit/.
- LU Fonds piedāvā ātri un ērti noslēgt Ziedojuma Līgumu, kas paredzēts kā privātpersonām, tā uzņēmumiem, kā latviešu, tā angļu valodās.

Absolvents

LU Fonds
Stipendijas
Projekti

Students

Latvijas Universitātē studē daudz gudru, talantīgu un spējīgu studentu, kam ir nepieciešams iedrošinājums un atbalsts, lai realizētu savas idejas un parādītu, cik apņēmīgi, darboties gribošī un spējīgi cilvēki ir Latvijā.

Atbalsts Latvijas Universitātes studentiem – atbalsts motivētai un izglītotai Latvijas jaunajai paaudzei!

WWW.FONDS.LV

Džineta Dimante. Foto: Digna Sircova, LU Preses centrs

Daudzveidīga pieredze — Fulbraita stipendijas galvenais ieguvums

Džineta DIMANTE,

LU Ekonomikas un vadības fakultātes prodekāne

Radošais atvaļinājums dod iespēju apstāties ikdienas skrējienā un padomāt. Iespēja iepazīties ar vairākām Amerikas Savienoto Valstu (ASV) universitātēm deva ierosmi gan akadēmiskā, gan pētnieciskā darba pilnveidošanai.

Latvijas Universitātē pasniedzu studiju kursus, kas saistīti ar vides ekonomiku un uzņēmējdarbību, tāpēc Fulbraita stipendijai pieteiktais pētījums «Vides ekonomikas mācīšana no ilgtspējīgas attīstības viedokļa» saistījās galvenokārt ar Vides ekonomiku, taču guvu daudz jaunu atziņu un praktisku piemēru arī citiem studiju kursiem.

Savu pētījumu veicu Hamlina Universitātē Sentpolā, Minesotā. Tā ir samērā neliela privāta augstskola, kas dibināta 1854. gadā. Hamlina Universitātes Biznesa skolai ir programmas biznesa administrācijā, sabiedrības vadībā un bezpeļņas organizāciju vadīšanā. Pašlaik tiek izstrādāta jauna programma, kurā būtiska uzmanība tiks pievērsta ilgtspējīgai attīstībai. Tāpēc mēs ar Hamlina Universitātes kolēģiem bijām ieinteresēti dalīties pieredzē šajā jomā.

Man bija iespēja atkal iejusties studenta lomā, noklausoties studiju kursu «Korporatīvā sociālā atbildība un ilgtspēja» pie diviem dažādiem profesoriem. Radās svarīgs secinājums, ka studiju kursu kvalitāte Amerikā, droši vien tāpat kā visur citur pasaulē, ir ļoti atkarīga no mācītspēka. Abu profesoru pieejas

bija ļoti atšķirīgas: viens lekcijas organizēja kā jautājumu un atbilžu sesijas, visus trīs mājasdarbus jāva iesniegt studiju kursa beigās, bet otrs gan kombinēja lekcijas ar prezentācijām, gan izmantoja lomu spēles un interaktīvās iespējas – studenti ar pulķim anonīmi balsoja par dažādiem ētikas jautājumiem, balsojumu rezultāti uzreiz bija redzami slaidos, un to apspriešana veiksmīgi tika iekļauta tēmās par korporatīvo sociālo atbildību. Mājasdarbi bija jāiesniedz strikti noteiktos laikos un atbilstoši prasītajam apjomam.

Salīdzinājumā ar Latviju amerikāņu studenti lekcijās bija aktīvāki, atsaucīgi piedalījās diskusijās, dalījās darba gaitās gūtajā pieredzē. Taču pilnīgs kultūršoks man iestājās, redzot, ka studenti lekciju laikā atklāti ēd. Esmu priecīga, ka Eiropā

Uzraksts uz soliņa pie Hamlina Universitātes. Foto no privāta arhīva

Džineta Dimante pie Hamlina Universitātes. Foto no privātā arhīva

ēšana lekciju laikā vēl nav izplatīta. Ļoti ceru, ka arī nekļūs! Man likās ļoti nepieklājīgi, ka students pat pēc uzdota jautājuma, klausoties profesora atbildi, turpina ēst.

Patīkami pārsteidz cilvēku aktīvā iesaistīšanās semināros, konferencēs un atklātajās lekcijās par dažādiem ilgtspējas jautājumiem. Jāatzīst, ka daudzas ASV universitātes cenšas būt izmēģinājumu un pieredzes gūšanas lauks studentiem zaļāka dzīvesveida praktizēšanai. Studenti patstāvīgi realizē ļoti praktiskus projektus, piemēram, mājā, kur dzīvo ilgstoši bezdarbnieki (tas nozīmē, ka tur ir arī analfabēti, alkoholiķi u. tml.), ievieš atkritumu šķirošanas sistēmu. Citai studentu grupai jāpanāk, lai vientuļo māšu un dzīves pabērnu pagaidu dzīvesvietā, ko nodrošina sociālās aprūpes sistēma, tiktu taupīta enerģija, vai jāizstrādā sociālā biznesa plāns un jādodas ar to pie dažādām organizācijām, lai iegūtu finansējumu. Studentu konferencē uzstājās meitene no Ugandas, kura kopā ar saviem studiju biedriem šādi dabūja naudu no starptautiskās kompānijas «3M», lai nodrošinātu riekstu maļamo mašīnu piegādi Ugandas un Zambijas trūcīgo sieviešu nometnēs, kur viņas varētu nodarboties ar mazo biznesu, gatavojot zemesriekstu sviestu. Studenti pat brauca uz Ugandu apmācīt mērķauditoriju iekārtas darbināšanā un uzņēmējdarbības pamatos. Man grūti iedomāties, ka Latvijā studentiem varētu kaut ko tik reālu uzticēt, taču droši vien vajadzētu!

Fulbraita programma piedāvā arī izmantot iespējas pieņemt citu universitāšu ielūgumus viesoties tajās ar lekcijām. *Occasional Lecturer Fund* (Neregulāro lektoru fonds) palīdz

Vašingtonas Universitātes bibliotēka. Foto no privātā arhīva

segt ceļa izdevumus. Es nolasīju lekciju studentiem Vašingtonas Universitātē Sietlā par vides ilgtspējas stāvokli Latvijā un iepazīnos ar milzīgo Universitāti.

Lieliska pieredze bija arī tā saucamais bagātināšanās seminārs (*enrichmentseminar*), ko piedāvā Fulbraita stipendiātiem. Šī gada Čikāgas seminārā, kas bija veltīts dažādībai izglītībā, darbavietā un sabiedrībā, es piedalījos kopā ar vēl 65 stipendiātiem no vairāk nekā 40 valstīm. Apmeklējām gan Čikāgas Universitāti, gan Zinātnes un rūpniecības muzeju, gan cilvēku ar īpašām vajadzībām kopienu, kuras kampuss bija līdzvērtīgs dārgo universitāšu kampusiem (uzturēšana maksājot apmēram 14 milj. USD gadā, un gandrīz viss tiek saņemts ziedojumu veidā). Lai cik smaga būtu invaliditātes pakāpe, visi tiek iesaistīti dažādos darbos vai darbiņos atbilstoši viņu iespējām. Cilvēki strādā gan beķerējā, gan produktu fasēšanas darbnīcā, mākslas darbnīcā, dārzniecībā u. tml. Tiešām aizkustinoša bija darbinieku un brīvprātīgo gādība un attieksme pret šiem cilvēkiem. Latvijas iedzīvotājiem šajā jomā vēl ir daudz ko mācīties – iejūtību, izpratni, pieņemšanu. Organizatori bija parūpējušies, lai stipendiātiem ir iespēja baudīt dažādību arī Čikāgas ģimeņu viesmīlības vakariņās. Čikāga ar vairāk nekā 100 etniskajām grupām, atšķirīgām sociālajām grupām un invalīdu iekļaušanas programmām tiešām bija laba vieta, kur dzīvē pārlicināties par daudzveidības izpratni, iekļaušanu un dažādu institūciju darbu šajā jomā.

Visiem kolēģiem gan Latvijas Universitātē, gan citās Latvijas augstskolās noteikti iesaku izmantot iespēju pieteikties Fulbraita stipendijai, lai veiktu pētījumus vai lasītu lekcijas. Tā ir lieliska iespēja gūt jaunus, spilgtus iespaidus, pilnveidot savu profesionalitāti, nodibināt jaunus kontaktus, pilnveidot savus studiju kursus un arī paplašināt to cilvēku loku pasaulē, kas vairāk uzziņa par Latviju. Ne velti stipendijas ieguvēji uz mūžu ir Fulbraita stipendiāti, un viņu misija ir vairot izpratni starp dažādām pasaules tautām un ASV. Ceru, ka manas viesošānās laikā esmu spējusi ieinteresēt par Latviju vairākus cilvēkus, kuri šurp varētu atbraukt vai nu uz konferencēm, vai kā vieslektori, vai tūristi. Savukārt man tagad ir iespēja kolēģus un studentus iepazīstināt ar interesantākajiem novērojumiem amerikāņu dzīvē.

Dokumentu sagatavošana, lai pieteiktos stipendijai, ir apjomīgs un darbietilpīgs process, tāpēc iesaku to sākt jau vasarā, kaut arī pieteikšanās termiņš parasti ir novembrī. Uzaicinājumu no kādas universitātes lielākas izredzes ir saņemt tad, ja ir jau izveidojusies sadarbība. Man palika iespaids, ka amerikāņiem ir ļoti svarīgi redzēt un kontaktēties klātienē ar cilvēku, lai viņi būtu gatavi to aicināt uz savu augstskolu ar lekciju vai pētniecības projektu. Tāpēc izmantojiet iespējas konferencēs iepazīties ar kolēģiem, lai sadarbību varētu attīstīt tālāk. Svarīgi ir izstrādāt aktuālu pētniecības projekta priekšlikumu, kas būtu reāli paveicams iecerētajā laika posmā. Lai veicas!

Diversified experience as the main benefit of a Fulbright fellowship

University of Latvia Faculty of Economics and Management assistant professor Džineta Dimante received a Fulbright Research Fellowship and went to Hamline University in Saint Paul, Minnesota, USA. As a University of Latvia assistant professor, Mrs. Dimante teaches courses related to environmental economics and entrepreneurship, therefore research «Teaching Environmental Economics from the Perspective of Sustainable Development» (*Vides ekonomikas mācīšana no ilgtspējīgas attīstības viedokļa*) that was proposed for the Fulbright fellowship mainly focuses on environmental economics. However, she also got many new opinions and practical examples about other study courses. Mrs. Dimante admits that an opportunity to visit several United States universities gave her an incentive to further improve her both academic and research work. Džineta Dimante recommends all her colleagues at both the University of Latvia and other Latvian universities to apply for a Fulbright fellowship for research work or lecturing.

Jauno mūzikas grupu konkursa «Hadrons 2012»
 finālā mūzikas klubā «NABAKLAB»
 Foto: Toms Grīnbergs, LU Preses centrs

«Nepilngadīgā Anna»: spēlējot zinātnisko fantastiku

Jeļena SMELOVA

Grupa «Nepilngadīgā Anna» ir īpašas uzmanības vērtā. Latvijas Universitātes jauno grupu konkursā «Hadrons 2012» tā ne tikai pārliecinoši ieguva pirmo vietu, bet arī saņēma skatītāju simpātiju balvu. Gaidot grupas uzstāšanos Aristoteļa svētkos, ir iespēja nedaudz ielūkoties tās dalībnieku ikdienas gaitās un melodiju noslēpumos.

Hipster indie vai koledžroks?

Laikam jau nav vērts censties definēt grupas «Nepilngadīgā Anna» stilu. Kāds to sauc par *hipster indie* popu, vēl kāds – par moderno depresīvo koledžroku, ir tādi, kas salīdzina grupu ar *Arcade Fire* vai sauc to par jauno Latvijas neatkarīgās mūzikas cerību. Grupas līderis Gatis Zieme bieži mēdz teikt, ka «Nepilngadīgā Anna» spēlējot padomju zinātnisko fantastiku. Viens ir nešaubīgi skaidrs – šī grupa ieņem stabilu vietu Latvijas alternatīvās mūzikas lauciņā.

Tās spēlētajai mūzikai piemīt izteikts melodiskums – vijīgs, pārņemošs un dziļš, rokāmūzikas scēnai neierasti piesātināts un plūstošs. Ir viegli pazaudēties pat grupas instrumentālajos skaņdarbos. Bet, ja papildus tiek saņemta paasa dziesmu vārdu mērce, kas demoralizē sabiedrību un bez aplinku puķainuma runā par pasaules sāpi, vairs neatradīsies drosminieki, kas būtu spējīgi aizbāzt ausis un neklausīties. «Nepilngadīgās Annas» mūzika ir skaudri patiesa, nepilngadīgi dzīva, baismīgi melodiska un saturīga.

Bezdarbnieku orķestris

Ir vairākkārt dzirdēts viedoklis, ka grupas «Nepilngadīgā Anna» kodolu veido divi cilvēki – Gatis Zieme, kas ir grupas dibinātājs, praktiski visu tekstu un mūzikas autors, un ne mazāk talantīgā vijolniece Monta Zalkalne. Tikpat nemainīgs un stabils no grupas pirmsākumiem ir basģitārista Māra sniegums. Tomēr bija laiki, kad grupas sastāvs bija krietni lielāks par desmit cilvēkiem.

Gatis, kas labprāt sadarbojās ar ikvienu interesentu, pulcēja ap sevi arīvien vairāk spēlēt un dziedāt gribētāju. Valsts krīzes laikā grupai pievienojās daudzi, kas bija palikuši bez darba vai mācību iespējām, tāpēc Gatis mēdza teikt, ka grupas sastāvā ir nevis vijolniece, bundzinieks vai trompetists, bet gan vienkārši – bezdarbnieki. Ar daudziem no šiem bezdarbniekiem viņš strādāja individuāli – katram rakstīja notis, atsevišķi veidoja mēģinājumus.

Laika gaitā grupas sastāvs ir vairākkārt pamatīgi mainījies, no kakofoniskās kvantitātes arvien vairāk kļūstot koncentrēts, tuvojoties stabilas vienības dzidrākam kvalitātei. Bijušo bundzinieku Juri Simanoviču, kas ir arī mūzikas apvienības «Bērniņas Milicija» līderis, nomainījis matemātisko ritmu pavēlnieks ar akadēmisko izglītību – Jaroslavs. Ir patīkamas izmaiņas arī vizuālajā un vokālajā noformējumā – grupā ir atgriezies Lidija, kas bija «Nepilngadīgās Annas» vokāliste pašos pastāvēšanas pirmsākumos. Savukārt ģitāru spēlē stīgu virtuozs Aleksandrs. Grupai ir pievienojies Matīss, kurš ar ekscentriskām dzejas rindām ienes grupas skanējumā jaunu skaudruma šķautni. Lai arī šobrīd grupas sastāvs ir krietni sarucis, jaunieši vēl aizvien ir atvērti eksperimentiem, pārmaiņām, jauniem instrumentiem un skaņām.

Hitlera sieva un vectēva cilpa

Grupa «Nepilngadīgā Anna» radās 2009. gada rudenī. Tās dalībnieki, ar īpašu humora izjūtu apveltīti jaunieši, mēdz jokot, ka pirmatnējais grupas nosaukums «Vectēva cilpa» bija pārāk neatbilstošs šlāģerputenim, tādēļ vadošie Latvijas dvēseliskās šlāģerscēnas menedžmenta un producēšanas ģēniji ieteica pašreizējo nosaukumu. Citas leģendas stāsta, ka patiesi pastāv kāda drosmīniece Anna, kas ziedoja grupai savu nevainību. Visspilgtākās atmiņas par šo notikumu, protams, ir grupas līderim Gatim.

Citiem grupas dalībniekiem ar nosaukumu ir vājas asociācijas. Kā savulaik komentēja vijolniece Monta, jau nosaukums vien norāda uz Gata īpašo vietu grupā. «Ja man būtu teikšana, noteikti sauktu grupu savādāk, nu, piemēram, Hitlera sievas vārdā, kuru apbrīnoju – brīdī, kad visa pasaule ienāda Hitleru, viņa turpināja viņu mīlēt un atbalstīt. Manuprāt, tas ir apbrīnas vērts,» stāstīja Monta.

Mana prezidenta nāve

Grupas dziesmu teksti ir atsevišķas sarunas vērti. Tie var mulsināt, provocēt, likt aizdomāties, sadusmot, bet noteikti neatstās vienaldzīgu. Vienā no skaistākajām grupas dziesmām aprakstīts prezidenta nāves skaistums. Vienam dziesmas teksti varbūt raisa asociācijas ar valsts pārvaldes izmaiņām, bet cits iedomājas par savu iekšējo «prezidentu», ego, kas tieši tāpat kā republikas līderis kontrolē paša vēlmes un nosaka izvēles.

Gandrīz visām «Nepilngadīgās Annas» dziesmām piemīt jēdzienisks daudzslāņainums, kas paredz to, ka ikviens atrod jēgu atbilstoši savam personiskajam dziļumam. Pat šķietami vienkāršās dziesmiņās, kas sarakstītas multenei par prusaciņu, ir krietni vairāk zemūdens domu nekā dažā labā albumā. Tas arī atšķir «Nepilngadīgo Annu» no daudziem citiem – mūzika šiem jauniešiem nav vienkārši hobijs, bet gan revolucionārs pašizpaušmes un pašizteiksmes līdzeklis.

Zinātniskā fantastika

Ja par grupu «Nepilngadīgā Anna» interesētos dzeltenā prese, iespējams, uz avižu vākiem beidzot parādītos kas patiešām interesants, nevis no pirksta izzīsts. Dzīvot līdzās šai grupai un tās dalībniekiem ir visnotaļ interesanti – viņu dzīvesveids pierāda, ka īsts rokenrols iespējams ne tikai ārzemju mūzikas žurnālu lappusēs, bet arī vietējā mūziķu ikdienas dzīvē. Diena ar šiem jauniešiem var sākties kādā lētā krogā, šujot ielāpus kopā ar tiem, kas palikuši bez noteiktas dzīvesvietas, bet beigties ar saullēktu virs operas, to vērojot kopā ar vēstnieku un miljonāru bērniem no dārgākās Rīgas viesnīcas balkona. Dienas gaitā, protams, atgadās ne viens vien piedzīvojums – kailo skrējienis no Dailes teātra līdz Brīvības piemineklim, dalība Ukrainas seriāla 27. sērijā vai Puškina pieminekļa siltināšanas nedarbi... Tam visam pa vidu daudz sarunu, dažas iztukšotas pudeles, laužts mugurkauls vai varbūt pat kāda sirds. Nav brīnums, ka grupas līderim Gatim viegli rakstās zinātniskās fantastikas novele, pēc kuras motīviem viņš plāno uzņemt filmu.

Lai arī «Nepilngadīgā Anna» neaizraujas ar dziesmām par mīlestību, nevar noliegt, ka ietekmi uz grupas mūziku atstāj arī dalībnieku privātā dzīve. Diez vai kāds varētu iedomāties, ka Gatim nebūtu piekrišanas no daļā dzimuma puses – viņam piemīt savdabīga harisma, kurai daudzas nespēj turēties pretī. Apvienojis sevī kaut ko starp Bobu Dilanu un Džimu Morisonu vai pat Aldi Drēģeri un Nauri Puntuli, viņš vienmēr atrodas meiteņu uzmanības centrā.

Vasaras sākumā, mēģinādams apturēt pielūdžu vētru, Gatis apprecēja kādu trakoti jauku, bet traku veterinārārsti. Draugi vēl aizvien ir neizpratnē, vai viņš to darīja dokumentālas filmas uzņemšanas nolūkiem vai patiesas mīlestības pārņemts. Pats viņš joko, ka dzīves laikā gribētu apprecēties vismaz septiņas reizes un ir pēdējais laiks sākt. Pirmās kāzas bija grandiozas – ar plastmasas gredzeniem no veikala «Lāčuks», banānu līgavas pušķa vietā un kaimiņu pāri, kas aizvietoja vecākus. Jau iznākot no

Grupas izveidotājs Gatis konkursā «Hadrons 2012». Foto: Toms Grīnbergs, LU Preses centrs

Konkursa «Hadrons 2012» laureātu apbalvošana. Foto: Toms Grīnbergs, LU Preses centrs

dzimtsarakstu nodaļas, jaunlaulātajiem tika sastādīti pirmie pārkaļpuma protokoli par alkoholisko dzērienu lietošanu sabiedriskā vietā. Baumo, ka neilgi pēc kāzām Gatis kādas modeles kompānijā devies prom no Latvijas un nu jau divus mēnešus nav rādījies dzimtenē. Tā festivālā «Laba Daba», kur grupai bija iespēja uzstāties, pateicoties uzvarai Latvijas Universitātes grupu konkursā, «Nepilngadīgā Anna» kāpa uz skatuves nepilnā sastāvā.

Notikums Mazajā Miesnieku ielā

Organizējot koncertus, grupa «Nepilngadīgā Anna» vadās lielākoties vienīgi no savām sajūtām un vēlmēm, lieki nedomājot par prestižu un izdevīgumu. Dažreiz jaunieši pat gatavi ieguldīt līdzekļus paši, lai uzstāšanos pārvērstu par neaizmirstamu notikumu. Tā, piemēram, notika pavasarī ar koncertu nelielā Vecrīgas krodziņā «Aptieka». Tā kā šo koncertu grupa «Nepilngadīgā Anna» spēlēja pēc krietnas klusuma pauzes, viņi parūpējās par īpašu šī pasākuma reklāmas kampaņu. Tika iegādāts dārgs papīrs, un, sadarbojoties ar jauniešiem no Mākslas akadēmijas, pasākuma plakāti tikai veidoti sietspiedes tehnikā – katrs bija unikāls, ar roku veidots mākslas darbs. Ar draugu palīdzību plakāti ātri vien izraibināja Rīgas žogus, tukšos mājas sienu laukumus un elektrības kastes. Rezultātā uz koncertu ieradās tik daudz cilvēku, ka ne tikai nelielajā krogā, bet arī Mazajā Miesnieku ielā, kur šis krogs atrodas, atnācējiem nebija brīvas vietas. Lai arī daudziem koncertu dzirdēt neizdevās, grupa bija apmierināta ar paveikto.

Tāpat par notikumu bija pārvērsta daļība jauno grupu konkursos vasaras sākumā, kad «Nepilngadīgā Anna» paralēli Latvijas Universitātes jauno grupu konkursam piedalījās vēl kādā. Spēlējot pašā Vecrīgas sirdī, Rātslaukumā, Gatis pamanījās apvainot klātesošos, Rīgai veltot dziesmu «Pilsēta no sūdiem», un gandrīz sadauzīja objektīvu nekaunīgam operatoram, kurš pie-tuvināja kameru pie paša ģitāras grifa. Pēc koncerta grupa attei-ca iespēju izmantot viņu izpildītās dziesmas konkursa turpmākās

reklāmas nolūkos, un, neparakstot nevienu no autortiesību un sadarbības līgumiem, devās uz «NABAKLAB» pusi. Tur viņi arī uzvarēja – ieguva pirmo vietu un saņēma skatītāju simpātiju balvu.

Vai būs albums?

Uzvāra Latvijas Universitātes grupu konkursā «Hadrons 2012» ne tikai sniedza grupai iespēju piedalīties festivālā «Laba Daba» un Aristoteļa svētkos, bet arī paredzēja segt izdevumus dažu dziesmu ierakstīšanai studijā. No vienas puses, varētu domāt, ka tas krietni tuvina grupu debijas albuma izdošanai, turklāt kāds grupas cienītājs jau pirms kāda laika ziedojs nedaudz naudas, lai atbalstītu šo procesu. Tomēr grupas dalībnieki atzīst, ka netrūkst arī šķēršļu – Torņa studijā iepriekš rūpīgi radītais dziesmu celiņu ieraksts ir nonācis kāda skaņu meistara rokās, kurš ar savu darbu galīgi nesteidzas.

«Viņš gaida īpašo radošo noskaņojumu, lai veiktu dziesmu miksēšanu un montāžu. Tas velkas jau gadiem ilgi. It kā mums nav tiesību viņam neko pārnest, jo no viņa puses tā ir neatsvērta palīdzība. Tanī pašā laikā tas neļauj mums kustēties uz priekšu,» paskaidro Gatis.

Gada sākumā radiostacijas bija iekarojis viņu pirmais radiohits «Rudens». Toreiz dziesmas ieraksts tapa aptuveni pusgadu, strādājot trīs dažādās studijās un savienojot neskaitāmi daudz skaņu celiņu. Dziesma «Rudens» pirmatskaņojumu piedzīvoja radio «NABA» viņšos un vēlāk noturējās radiostacijas topā vairāku mēnešu garumā.

«Nepilngadīgā Anna»: playing science fiction

The band «Nepilngadīgā Anna» deserves a special attention. It has not only secured a strong victory at the university of Latvia new band competition «Hadrons 2012» but also received a people's choice award. While we are waiting for the band's performance at the Aristotle Festival, let's take a look at their daily life and melody secrets. This article provides an insight into the band's musical, lyrical and life philosophy.

Aktuāli notikumi Latvijas Universitātē

28.05.

LU Bibliotēka saņem augstu vērtējumu akreditācijā

Latvijas Universitātes Bibliotēka ir saņēmusi augstu vērtējumu akreditācijā, un tai atkārtoti ir piešķirts valsts nozīmes bibliotēkas statuss. Pārskata periodā no 2006. līdz 2011. gadam LU Bibliotēka ir veikusi nozīmīgu darbu informācijas resursu un pakalpojumu kvalitātes un pieejamības attīstībā, darbinieku profesionālās pilnveides veicināšanā un infrastruktūras uzlabošanā, īpašu uzmanību pievēršot e-resursu iegādei, LU zinātniskās darbības atspoguļošanai un informācijpratības attīstības veicināšanai.

29.05.

Datorzinātņu programmām – Eiropas kvalitātes zīme

Latvijas Universitātes Datorikas fakultātes datorzinātņu bakalaura un datorzinātņu maģistra studiju programmas ieguvušas Euro-Inf Quality Label zīmi jeb Euro-Inf Quality Label uz maksimālo laiku – pieciem gadiem. Eiropas kvalitātes zīme ieviesta, lai veicinātu datorikas/informātikas bakalaura un maģistra līmeņa studiju programmu kvalitāti un caurredzamību, nodrošinātu vienotus akreditācijas standartus datorikas/informātikas studiju programmām visā Eiropā, noteiktu vienotus kvalifikācijas standartus un palielinātu studentu mobilitāti.

30.05.

Valsts prezidentam piešķir LU Goda biedra nosaukumu

Pauzot cieņu un atzinību par nozīmīgu veikumu Latvijas valsts labā, kā arī par atbalstu Latvijas augstākajai izglītībai un zinātnei LU Senāts lēmis ievēlēt Latvijas Valsts prezidentu Andri Bērziņu par Latvijas Universitātes Goda biedru. Latvijas Universitātes Goda biedra diploma pasniegšanas svinīgā ceremonija plānota Latvijas Universitātes jubilejas pasākumu laikā šī gada 29. septembrī.

01.06.

Notikusi saruna par vārda un apziņas brīvību

Latvijas Universitātes radio «NABA» mūzikas klubā «NABAKLAB» notika lektorijs «Uzskatot prātu» 7. saruna. Šoreiz tā bija veltīta jautājumam par vārda un apziņas brīvību. Sarunā piedalījās skandalozā grupa «Barto» no Sanktpēterburgas, Radio «NABA» raidījuma «Alus pučs» vadītājs Didzis Melbiksis, portāla *Publikai.lv* autors Ojārs Kapteinis un biedrības «Progresīvie» pārstāvis Timofejs Nastins.

06.06.

LU pārstāvji skrējienā par izglītību pieveica 2331 km

Foto no ATEA arhīva

Atea Services & Software akcijas *Run for Education* laikā Nordea Rīgas maratonā 20. maijā LU skrējēji kopā noskrēja 2331 kilometru, tādā veidā ar 2331 latu atbalstot LU Sporta servisa centra darbību 2012. gadā. Skrējienam kopā bija reģistrējušies 304 dalībnieki, kas pārstāvēja Latvijas Universitāti.

06.06.

«Iespējamās misijas» jaunajā iesaukumā – 14 LU absolventi

Foto no «Iespējamās misijas» arhīva

Izglītības programmai «Iespējamā misija» pievienojies 21 jauns dalībnieks, viņi par savu nākamo profesionālo izaicinājumu izvēlējušies darbu skolā. 14 misijas dalībnieki ir Latvijas Universitātes absolventi: Marks Gītermans, Ieva Miniča, Daiga Brakmane, Madara Pelnēna, Ilze Avotniece, Liene Stikāne, Pēteris Ozols, Jana Vasile, Inga Priede, Lāsma Volonte, Līga Andersone, Ilze Mazpane, Aija Tukiša.

08.06.

Programmu «Uzturzinātne» absolvē 32 maģistri

Latvijas Universitātē noticis piektais izlaidums Latvijas Starpaugstskolu akadēmiskajā maģistra studiju programmā «Uzturzinātne». Šogad maģistra studiju programmu «Uzturzinātne», ko īsteno Latvijas Universitātes, Rīgas Stradiņa universitātes un Latvijas Lauksaimniecības universitātes mācībspēki, absolvēja piektā maģistrantu grupa – 32 maģistri.

12.06.

Klajā laista ēdamlietu grāmata

Laista klajā literatūrzinātnieces Janīnas Kursītes grāmata «Virtuves vārdene», kas ir aizraujoša vārdnīcas formas lasāmviela par latviešu ēdamlietām vai, kā saka pati autore, par to, «ka ēdiens un dzēriens nav tikai ēdiens un dzēriens, ko ikdienā patērējam, bet daļa no mūsu tautas kultūras patības, nozīmīga daļa no mūsu nīcīgās miesas un, cerams, nezūdīgā gara». Vairāk nekā 900 lappušu biežajā vārdenē var atrast gan skaidrojumus par neskaitāmu ēdienu izcelsmi un pagatavošanas tradīcijām, gan uzziņas par dažādām ar virtuvi un ēdienu pasniegšanu saistītām darbībām un izteicieniem.

19.06.

LU Vēstures muzejs uzskā virtuālo izstāžu veidošanu

Latvijas Universitātes portālā www.lu.lv turpmāk būs iespēja iepazīties ar LU Vēstures muzeja veidotajām izstādēm. Pirmā šajā sadaļā publicēta izstāde «Aulas pasaule», kas savulaik ieinteresējusi daudzus apmeklētājus un ir veltīta Latvijas Universitātes centrālās svinību vietas – Lielās aulās – 75 gadu jubilejai.

25.06.

Sadarbosies LU un «Latvenergo»

LU rektors profesors Mārcis Auziņš un AS «Latvenergo» valdes priekšsēdētājs Āris Žīgurs un valdes loceklis Māris Kuņickis parakstījuši sadarbības līgumu. Līgumā paredzēts, ka LU un «Latvenergo» aņņemas savstarpēji sadarboties speciālistu teorētiskā un praktiskā apmācībā, pētnieciskajā darbībā, inovatīvas studiju un darba vides pilnveidošanā, zināšanu un tehnoloģiju pārnēsē darba vidē, kā arī prakses vietu nodrošināšanā Universitātes praktikantiem atbilstoši studiju programmu studiju plāniem, izvērtējot katru gadījumu atsevišķi.

no 2012. gada maija līdz augustam

26.06.

Jauns studiju virziens – kognitīvās zinātnes

LU Sociālo zinātņu fakultātes komunikācijas zinātnes maģistra studiju programmu jaunajā 2012./2013. akadēmiskajā gadā papildina jauns studiju virziens – kognitīvās zinātnes. Šai virzienā studenti varēs apgūt padziļinātas zināšanas par kognīciju, domāšanu, uzveri un tās izpausmēm komunikācijā. Jaunajā studiju virzienā ir iekļauti studiju kursi «Kognitīvās zinātnes, psihe un valoda», «Vizuālā uztvere: metodoloģijas un pieejas», «Jēdzieni, kategorizācija un indukcija», «Valoda, telpiskā kognīcija un komunikācija» un «Ķermenskums un paplašinātā psihe: Teorijas un pielietojumi».

03.07.

Studenti veido «dzīvo» QR kodu

Foto: Kaspars Volonts

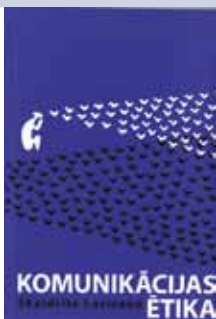
Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes studenti Doma laukumā Rīgā izdarīja ko nebijušu – kopīgiem spēkiem izveidoja «dzīvo» QR kodu. QR kods kopā pulcēja vairāk nekā 150 cilvēku, kuru vidū bija ne tikai paši studenti un fakultātes mācībspēki, bet arī tūristi no vairākām valstīm un citi interesenti.

05.07.

Klajā laista grāmata «Komunikācijas ētika»

Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes Komunikācijas studiju nodaļas profesores Skaidrītes Lasmanes grāmata «Komunikācijas ētika» piedzīvojuši atvēršanas svētkus. Grāmata veidota pārdomās par komunikācijas speciālistu individuāli profesionālo darbību un atbildību, lai liktu aizdomāties par to, kā mediētie vēstījumi ietekmē cilvēkus. Tā paredzēta gan studijām un turpmākai pētniecībai, gan arī ikdienas praksei profesionāļiem un ikvienam komunikācijas procesā iesaistītajam, lai atgādinātu un skaidrotu emocionāli un intelektuāli bagātinošas komunikācijas nosacījumus un to nozīmi dzīvē.

08.07.

Notikusi Rīgas Puķu balle 2012

Pašā vasaras vidū no 5. līdz 8. jūlijam visus ziedu mīļotājus aicināja gada lielākie dārzu svētki – Rīgas Puķu balle 2012 Latvijas Universitātes Botāniskajā dārzā. Šī gada izstādes tēma ir laikmeti dārzu kultūrā. Svētku viesus priecēja skaistākie ziedi un stādi, mūzika un dziesmas, izklaides lieliem un maziem. Turklāt pirmo reizi tika vērtas durvis vienīgajai Tropicu tauriņu mājai Baltijā.

13.07.

Pasniedz LU stipendijas Ghetto Games sportistiem

Foto: Renārs Buivids

Noteikti populārākās jauniešu ielu kultūras un sporta kustības Ghetto Games četri dalībnieki, kuri nākamajā mācību gadā saņems stipendiju studijām Latvijas Universitātē. No stipendiju pretendentiem labākos rezultātus sporta

veidos sasniegta basketbolisti Artis Lunts un Romāns Larionovs, futbolists Artūrs Aleksejevs un dejojājs Ruslans Ļevčenko. Stipendijas mērķis ir finansiāli atbalstīt un piesaistīt Latvijas Universitātei labākos sportistus, kuri piedalās Ghetto Games pasākumos.

17.07.

Populārākās pamatstudiju programmas

Pēc vienotās pieteikumu pieņemšanas pamatstudijām kopumā Latvijas Universitātē iesniegti 22 366 pieteikumi. Pieteikumu statistika liecina, ka LU vispopulārākās programmas šogad bija «Tiesību zinātnes» (1737 pieteikumi), «Komunikācijas zinātne» (1688 pieteikumi), «Vadības zinātnes» (1256 pieteikumi) un «Ekonomika» (1023 pieteikumi). Piekto vietu topošo studētgrībētāju vidū šogad ieņēma programma «Datorzinātnes» (936 pieteikumi), tai seko «Ārstniecība» (905), «Angļu filoloģija» (893), «Moderno valodu un biznesa studijas» (756), kā arī profesionālā bakalaura studiju programma «Psiholoģija» (638) un akadēmiskā bakalaura studiju programma «Psiholoģija» (630).

18.07.

Latvijas pārstāve pirmo reizi piedalās EUPRIO konferencē

Šoruden, no 6. līdz 9. septembrim, Zviedrijā, Gēteborgā, norisināsies Eiropas Universitāšu sabiedrisko attiecību speciālistu un informācijas koordinātoru asociācijas (EUPRIO) rīkotā starptautiskā konference «Sociālais līgums starp universitātēm un sabiedrību». Šogad konferencē ar priekšlasījumu «Zinātne radio ēterā» uzstāsies pārstāve no Latvijas Ilze Dimanta. Viņa ir viena no Latvijas Universitātes radio «NABA» raidījuma «Zinātnes vārdā» vadītājām, turpina studijas Latvijas Universitātes Bioloģijas fakultātes doktorantūrā, aizraujoties ar pētniecisko darbu alternatīvās enerģijas ieguves jomā.

01.08.

Muzejā ik mēnesi – vērtīgs priekšmets

Foto no muzeja arhīva

Latvijas Universitātes (LU) vēstures liecību popularizēšanai LU Zinātņu un tehnikas vēstures muzejs uzsāk jaunu iniciatīvu – katru mēnesi kādā no muzeja filiālēm būs aplūkojams izcelts vērtīgs vai interesants priekšmets. Augustā stafeti uzsāk F. Canderā kosmosa izpētes muzejs, atzīmējot izcilā raķešu būves inženiera 125 gadu jubileju.

16.07.

Lektore studē Platona akadēmijā

LU Humanitāro zinātņu fakultātes Klasiskās filoloģijas un antropoloģijas studiju nodaļas Klasiskās filoloģijas katedras lektore Brigita Aleksejeva saņēmusi uzaicinājumi piedalīties Hellēņu pasaules fonda organizētajā vasaras skolā «Platona akadēmija: lietīšķās filozofijas durvis uz zinātnēm». Tā norisinās no šī gada 16. līdz 29. jūlijam Atēnās, Grieķijā. Vasaras skolas studiju programma ir multidisciplināra un paredz nodarbošanos ar jautājumiem, kas skar Platona filozofiju, bioētiku, zināšanu teoriju, tiesību filozofiju, valodas un komunikācijas filozofiju, ētiku, loģiku, matemātikas filozofiju, zinātnes filozofiju, filozofiju mākslā, digitālajās tehnoloģijās un mākslīgo intelektu, domāšanas filozofiju u. c.

pagriez pasauli!

Pagriez pasauli!

NABA
93 • 1 FM
LATVIJAS UNIVERSITĀTE

ISSN 1691-8185

9 771691 818502 >

www.facebook.com/LatvijasUniversitate
www.twitter.com/universitatelv
www.draugiem.lv/universitate
www.youtube.com/universitatelv

LATVIJAS
UNIVERSITĀTE
ANNO 1919